



Aktuality Zväzu

Ročník XXVIII. ~ Číslo IV
December 2019
ISSN 1338 – 7960

Rozvoj zdravého
sebavedomia žiaka

Hra ukrytá v poézii

Konferencia Transformácia
vysokoškolského vzdelávania
v kontexte rozvoja
informačnej spoločnosti

Deklarácia 2020

OZ PŠaV na Slovensku
a partnerských organizácií
pôsobiacich v školstve
na podporu skvalitňovania
podmienok a úrovne
vzdelávania a vedy v SR

Monitor vzdelávania
a odbornej prípravy 2019

Ponuka rekreačných pobytov
v čase jarných a veľkonočných
prázdnin 2020



Príhovor predsedu

Vážené kolegyně,
vážení kolegovia,

dôstojné pracovné podmienky a spoločenské postavenie pedagogických zamestnancov, odborných zamestnancov regionálneho školstva, učiteľov vysokých škôl a nepedagogických zamestnancov sú stále aktuálnou témou. Politici, ktorí budú zvolení v blížiacich sa parlamentných voľbách, tí, ktorí budú vo vláde a v parlamente, môžu nášmu školstvu pomôcť. Bude im na tom záležať? Alebo to bude, ako to často býva, iba chabé konštatovanie, že školstvo je prioritou a tým sa to končí?

Začali sme rozhovory so zástupcami niektorých politických strán, ktoré idú do súťažného kolotoča volieb. Sľuby politikov sa opakujú, všetci chcú školstvu pomôcť. Podľa našich skúseností iba dovtedy, keď zistia, aká je ekonomická realita prídely financií do školstva. Vtedy sa ich sľuby menia a začínajú tvrdiť, že budeme realizovať iba to, na čo máme. Je to logické, ale do volieb by mali vstupovať s jasnou víziou

a mať prehľad o súčasnom stave školstva.

Niektorí politici a zástupcovia asociácií a Únie zamestnávateľov (podnikatelia) tvrdia, že naše školstvo je na tom zle. Chýbajú im argumenty a často ich názor vychádza z toho, že aj oni niekedy navštevovali školu. To nestačí! My vieme, že to tak nie je.

Objavujú sa názory – po voľbách zmeniť niektoré sociálne zákony, zákon o odmeňovaní, školský zákon, zákon o pedagogických a odborných zamestnancoch a vysokoškolský zákon. Ak to povedie k lepšiemu, určite to podporíme. Ak to bude proti zamestnancom, nebudeme s tým súhlasiť. To pozitívne, čo sme zmenou zákonov dosiahli, si vziať nedáme.

Vážené odborárky, vážení odborári, blížia sa Vianoce a tým aj záver občianskeho roka. Ďakujem vám za vašu náročnú prácu a prajem vám krásne Vianoce v kruhu najbližších.

Ing. Pavel Ondek,
predseda OZ PŠaV
na Slovensku

Obsah

Z činnosti zväzu

| | |
|---|---|
| Deklarácia 2020 OZ PŠaV na Slovensku a partnerských organizácií pôsobiacich v školstve na podporu skvalitňovania podmienok a úrovne vzdelávania a vedy v SR | 3 |
| výšenie minimálnej mzdy aj v tarifách nepedagogických zamestnancov školstva | 5 |
| Ďalšie stretnutie komisie mladých | 6 |

Z činnosti združení

| | |
|--|----|
| Stretnutie bývalých funkcionárov Združenia ZŠ | 7 |
| Hlohovec opäť v Kežmarských Žľaboch | 8 |
| Školenie predsedov rád ZO OZ PŠaV ZZŠ | 9 |
| 9. plénum ZVŠ a PRO Konferencia Transformácia vysokoškolského vzdelávania v kontexte rozvoja informačnej spoločnosti | 11 |
| Záver z konferencie | 13 |

Rokovania, konferencie, pléna

| | |
|---|----|
| Monitor vzdelávania a odbornej prípravy 2019 | 14 |
| Plénum Rady vysokých škôl SR rokovalo k návrhu akreditačných štandardov | 16 |

Zamestnanosť a platy v školstve

| | |
|--|----|
| Platové tarify pedagogických zamestnancov a zvýšenie platových taríf v závislosti od dĺžky započítanej praxe od 1. 1. 2020 | 17 |
| Platové tarify odborných zamestnancov a zvýšenie platových taríf v závislosti od dĺžky započítanej praxe od 1. 1. 2020 | 19 |
| Základná stupnica platových taríf zamestnancov vo verejnom záujme od 1. 1. 2020 | 20 |
| Osobitná stupnica platových taríf učiteľov vysokých škôl a výskumných a vývojových zamestnancov od 1. 1. 2020 | 20 |

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

| | |
|---|----|
| Stretnutie odborových špecialistov BOZP | 21 |
|---|----|

Odborné recenzované príspevky

| | |
|-----------------------------------|----|
| Rozvoj zdravého sebedovetia žiaka | 22 |
| Hra ukrytá v poézii | 24 |

Ponuka rekreačných pobytov

| | |
|--|----|
| Ponuka rekreačných pobytov v čase jarných a veľkonočných prázdnin 2020 | 27 |
|--|----|

O Pohár predsedu OZ PŠaV na Slovensku

31



Šťastný
nový rok 2020
praje
redakcia časopisu
Aktuality zväzu

Deklarácia 2020

Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku a partnerských organizácií pôsobiacich v školstve na podporu skvalitňovania podmienok a úrovne vzdelávania a vedy v Slovenskej republike

Preambula

Deklarácia na podporu skvalitňovania podmienok a úrovne vzdelávania a vedy v Slovenskej republike je odpoveďou na pretrvávajúcu potrebu celospoločenskej zhody na systémových zmenách a riešení najväčších problémov vzdelávacieho systému v Slovenskej republike. Deklarácia vychádza z dlhodobého nedostatku množstva finančných prostriedkov určených na zvyšovanie, udržanie a ďalšie zvyšovanie úrovne výchovy a vzdelávania na všetkých stupňoch škôl, na zabezpečenie primeraného a dôstojného sociálno-ekonomického postavenia všetkých zamestnancov školstva a na zlepšenie medzinárodnej konkurencieschopnosti v oblasti vedy a výskumu.

Signatári tejto deklarácie žiadajú všetky politické strany, kandidujúce vo voľbách do NR SR, verejne prijať záväzok výrazne zvýšiť počas svojho volebného obdobia investície do školstva v záujme úspešného spoločenského, hospodárskeho a kultúrneho rozvoja Slovenskej republiky. S týmto cieľom žiadame politické strany, aby pri tvorbe programového vyhlásenia vlády, pri každoročnom schvaľovaní štátneho rozpočtu a pri budúcom legislatívnom procese presadili nasledujúce požiadavky:

Zvýšenie podielu HDP na školstvo a vedu najmenej na úroveň 6 % (bez štrukturálnych fondov)

- v súlade s metodikou a odporúčaniami OECD zabezpečenie finančného krytia skvalitnenia vzdelávania tak, aby podiel z HDP na školstvo bol do konca nastávajúceho volebného obdobia porovnateľný s priemerom krajín OECD.

Každoročné zvýšenie plátov

- pokračovanie v každoročnom výraznom zvyšovaní (minimálne 10 %) tarifných plátov všetkých zamestnancov regionálneho školstva, vysokých škôl a zamestnancov vo vede a výskume,
- každoročná úprava tarifnej tabuľky zamestnancov vo verejnej správe

(nepedagogickí zamestnanci) tak, aby sa začínala najmenej na úrovni minimálnej mzdy.

Sociálne zabezpečenie

- zabezpečenie spoločenského postavenia a sociálneho zázemia pre zamestnancov školstva vybudovaním systému ubytovacích zariadení.

V oblasti regionálneho školstva:

1. Zjednotenie financovania regionálneho školstva

- prechod osobných nákladov z tzv. originálnych kompetencií samosprávy v regionálnom školstve pod prenesené kompetencie,
- prechod kompetencií v oblasti riadenia a financovania verejných škôl a školských zariadení výlučne do pôsobnosti MŠVVŠ SR vytvorením špecializovanej školskej správy,
- transparentnosť a efektívnosť toku finančných prostriedkov určených na platy zamestnancov.

2. Prehodnotenie systému normatívneho financovania na žiaka a triedu tak, aby finančné prostriedky pokrývali reálne potreby škôl a školských zariadení

- zabezpečenie dostatočného financovania prevádzkových nákladov, materiálneho a technického vybavenia škôl a školských zariadení.

3. Dofinancovanie infraštruktúry regionálneho školstva v regiónoch, ktoré majú obmedzený prístup k zdrojom EÚ

4. Vyčlenenie dostatočných finančných prostriedkov na nenárokové nadtarifné zložky platu

- zabezpečenie financií na motivačné ohodnotenie zamestnancov nadtarifnou zložkou na úrovni minimálne 10 %,
- zabezpečenie príspevku na rekreácie a 13. a 14. plat.

5. Uzákonneenie rekondičných pobytov s príspevkom štátu pre pedagogických a odborných zamestnancov regionálneho školstva

6. Udržanie systému vzdelávania v profesijnom rozvoji pedagogických a odborných zamestnancov

7. Podpora prirodzenej integrácie žiakov

- dohľad nad správnu diagnostikou detí a žiakov,
- zachovanie dostatočnej siete špeciálnych škôl pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- zabezpečenie dostatočných finančných prostriedkov na tzv. inkluzívne tímy na školách (školských psychológ, asistent učiteľa, školský špeciálny pedagóg) s cieľom umožniť rozvoj žiakov so ŠVVP, ale aj nadaných žiakov.

8. Riešenie vzťahu riaditeľ – zriaďovateľ

- presun kompetencií v oblasti voľby a odvolávania riaditeľov pod orgány špecializovanej školskej správy,
- zvýšenie ochrany riaditeľov pred neodborným zasahovaním do riadenia zo strany zriaďovateľa.

9. Aktívna podpora a rozvoj odborného školstva

- systémová motivácia na spoluprácu zamestnávateľov a vysokých škôl so strednými odbornými školami pre nové formy vzdelávania študentov.

10. Zabezpečenie dostupnej siete materských škôl pre všetky deti v predškolskom veku

11. Zvýšenie ochrany zamestnancov pred sociálno-patologickými javmi v školstve

- zavedenie povinného autoevaluačného systému vrátane prieskumu sociálnej klímy na pracovisku,
- zvýšenie reálnej ochrany zamestnancov pred všetkými formami útokov zo strany rodinných príslušníkov detí a žiakov a tretích osôb,
- zvýšenie možnosti participácie zamestnancov na riadení škôl a školských zariadení a kontrole hospodárnosti nakladania s finančnými prostriedkami.

V oblasti vysokého školstva:

1. Každoročné zvýšenie financovania verejných vysokých škôl minimálne o 60 mil. € (okrem sociálnej podpory študentov a valorizácie miezd)

- aby podiel z HDP na vysoké školy bol do konca nastávajúceho volebného obdobia porovnateľný s priemerom krajín OECD,
- zmena financovania vysokých škôl tak, aby rozhodujúcim kritériom bola kvalita vzdelávania a vedy.

2. Významné posilnenie infraštruktúry vysokých škôl pre zvýšenie kvality vzdelávania a výskumu

- v záujme dosiahnutia konkurencieschopnosti s európskym vzdelávacím a výskumným priestorom,
- dofinancovanie infraštruktúry vysokých škôl v regiónoch s obmedzeným prístupom k zdrojom EÚ.

3. Zlepšenie financovania štátnych vysokých škôl

4. Realizácia opatrení na zvýšenie motivácie mladých ľudí na štúdium a výskum na Slovensku a zamedzenie ich odlivu do zahraničia

- zvýšiť kvalitu ubytovania a služieb,
- zlepšiť podmienky na kultúrne a spoločenské vyžitie,
- ďalšia podpora systému doktorských a postdoktorandských miest.

5. Zabezpečenie pozitívnej propagácie slovenských vysokých škôl doma i v zahraničí

- zvýšenie atraktivity a spoločenskej hodnoty vysokoškolského vzdelávania,
- zlepšenie podmienok na internacionalizáciu vysokých škôl vrátane zníženia byrokratickej záťaže pri prijímaní zahraničných študentov aj z tretích krajín.

6. Predloženie nového vysokoškolského zákona

- s dôrazom na posilnenie autonómie vysokých škôl,
- garantovanie akademických práv a slobôd,
- vrátenie obmedzenia dvoch po sebe idúcich funkčných období rektorov a dekanov.

7. Výrazné zvýšenie finančných prostriedkov na vedu a výskum

- podpora prepojenia podnikateľského a vysokoškolského prostredia,
- podpora základného a osobitne excelentného výskumu,
- presadenie daňového zvýhodnenia pre autorov učebníc, učebných textov, monografií, odborných a vedeckých publikácií.

Signatári deklarácie 11. 12. 2019

Pavel Ondek, predseda
OZ pracovníkov školstva
a vedy na Slovensku

Alena Petáková,
prezidentka
Združenie základných
škôl Slovenska

Andrea Macháčová,
podpredsedníčka
Združenie základných škôl Slovenska

Felix Dömeny,
prezident
Asociácia stredných
odborných škôl Slovenska

Pavol Sadloň,
Asociácia riaditeľov štátnych
gymnazií SR

Martin Putala,
predseda
Rada vysokých škôl SR

Pavel Nahálka,
podpredseda
Rada vysokých škôl SR

Jarmila Kmeťová,
predsedníčka
Klub dekanov fakúlt vysokých
škôl SR

Peter Magdolen,
predseda
Odborový zväz pracovníkov SAV

Anton Cvik,
podpredseda
Študentská rada vysokých škôl



VIAC FINANCIÍ DO ŠKOLSTVA – ZÁRUKA LEPŠIEHO VZDELÁVANIA A BUDÚCNOSTI NAŠICH DETÍ A MLÁDEŽE

8.00 vyučovanie



17.00 po vyučovaní



Zvýšenie minimálnej mzdy aj v tarifách nepedagogických zamestnancov školstva

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku spolu s ostatnými nevýrobnými zväzmi združenými v KOZ SR dlhé roky upozorňovali na nesúlad výšky minimálnej mzdy so základnou stupnicou platových taríf niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme. Základná stupnica je upravená v prílohe zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme. Problém vznikol tak, že po každoročných úpravách výšky minimálnej mzdy nedochádzalo k primeraným zmenám základnej stupnice, čo vyústilo do nivelizácie 7 tarifných tried na úroveň minimálnej mzdy. Zamestnávateľia vo verejnej správe dostávali od štátu na platy týchto zamestnancov finančné prostriedky len vo výške, ktorú uvádzala základná stupnica, zároveň boli povinní týmto zamestnancom dorovnávať platy na úroveň minimálnej mzdy z vlastných zdrojov určených na nadtarifné zložky platu. Dorovnávanie platov na úroveň minimálnej mzdy nepovažujeme za dostatočné ani správne riešenie, keďže takýmto spôsobom sa stierajú koeficienty medzi jednotlivými platovými stupňami stanovené zákonom. Tento nedostatok uznala aj vláda vo svojom programovom vyhlásení, v ktorom sa uvádza: „Vláda prijme opatrenia v oblasti odmeňovania v štátnej a vo verejnej službe tak, aby sa odstránili diskrepancie medzi minimálnou mzdou a nastavením minimálnej výšky tarifného platu.“

Na dlhodobu neriešenú situáciu sa odbory pod vedením KOZ SR rozhodli

upozorniť verejnými zhromaždeniami na jeseň roku 2017. Výsledkom týchto protestov bol záväzok vlády SR v Kolektívnej zmluve vyššieho stupňa na rok 2018 najneskôr do 30. 3. 2018 predložiť zástupcom zamestnancov návrh na zmenu úpravy stupnic platových taríf uvedených v zákone o odmeňovaní. Ministerstvo financií SR

kám odborárov sa však nepodarilo zákonom presadiť automatickú úpravu základnej stupnice platových taríf na základe zvyšovania minimálnej mzdy v budúcnosti. Zástupcovia vlády SR vtedy zdôrazňovali, že tieto zmeny sa budú diať každoročne prostredníctvom kolektívneho vyjednávania vyššieho stupňa. Minimálna mzda na rok 2020



v spolupráci s Úradom vlády SR predložilo dňa 18. 5. 2018 sociálnym partnerom návrh úpravy stupnice platových taríf zamestnancov vykonávajúcich prácu vo verejnom záujme. Po následných rokovaniach a pripomienkovom konaní bol 23. 10. 2018 prijatý zákon 318/2018 Z. z., na základe ktorého došlo okrem iného k úprave základnej stupnice platových taríf tak, že od 1. 1. 2019 začala na úrovni zákonom stanovenej minimálnej mzdy, od ktorej sa odvíjajú ďalšie tarifné triedy a platové stupne. Napriek požiadav-

bola schválená na úrovni 580 eur. Základná stupnica sa však bude od 1. 1. 2020 valorizovať o 10 % a bude tak začínať len na úrovni 572 eur. Výsledkom bude opäť nepriaznivý stav, proti ktorému odbory roky bojovali.

Na základe uvedeného požiadal listom Pavel Ondek, predseda OZ PŠaV na Slovensku, predsedu vlády SR Petra Pellegriniho a ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR Jána Richtera, aby využili svoje postavenie a presadili úpravu základnej stupnice platových taríf od 1. 1. 2020 tak, aby začínala na úrovni minimálnej mzdy na rok 2020, stanovenej zákonom, od ktorej sa budú odvíjať ďalšie tarifné triedy a platové stupne. Veríme, že vláda SR má záujem rešpektovať dohodnutú výšku minimálnej mzdy aj pri zamestnancoch vykonávajúcich prácu vo verejnom záujme a nájde potrebné finančné prostriedky na tento účel.

Juraj Stodolovský,
vedúci úradu zväzu

Foto: archív OZ PŠaV na Slovensku,
Samphostock



Ďalšie stretnutie komisie mladých

V rekreačnom zariadení Čingov sa uskutočnilo v dňoch 25. a 26. októbra 2019 už 9. zasadnutie Komisie rady zväzu pre prácu s mladými členmi v tomto volebnom období. Na stretnutie prijali pozvanie aj hostia: predseda zväzu Pavel Ondek, podpredsedníčka zväzu Ingrid Gamčíková, podpredseda zväzu Miroslav Habán a predseda Komisie mladých KOZ SR František Gajdoš. Rokovanie otvoril a členov komisie privítal jej predseda Tomáš Kuželík, ktorý následne odovzdal slovo hosťom z vedenia zväzu. Pavel Ondek vo svojom vystúpení informoval o svojich aktuálnych aktivitách, ktoré sa sústreďujú najmä na pripomienkovanie školskej legislatívy a stretávanie s členskou základňou. Vo svojich plánoch na najbližšie obdobie spomenul okrem iného stretnutie s predstaviteľmi politických strán a hnutí pred voľbami do NR SR a presadzovanie požiadaviek zväzu. Zrekapituloval valorizáciu plátov zamestnancov v školstve v uplynulých rokoch a upriamil pozornosť na zvýšenie tarifných plátov začínajúcich pedagogických a odborných zamestnancov od 1. 9. 2019. Jeho vystúpenie doplnil predseda združenia VŠaPRO Miroslav Habán, ktorý sa sústredil na aktivity v oblasti vysokých škôl. Zdôraznil, že zväzu sa nedávno podarilo presadiť vyššiu výmeru dovolenky aj pre výskumných, vývojových a umeleckých zamestnancov vykonávajúcich prácu na vysokých školách, v Slovenskej akadémii vied a iných výskumných organizáciách. Predsedníčka združenia ZŠ Ingrid Gamčíková následne prezentovala nový zákon 138/2019 Z. z. o pedagogických zamest-

nancoch a odborných zamestnancoch s tým, že upozornila na dôležité detaily, ktoré sa podarilo zväzu v tomto zákone vybojovať v prospech zamestnancov, najmä v oblasti príplatkov za profesijný rozvoj, ochrany pred mobingom a bosingom či v pracovnom poriadku. Uviedla, že zväz spolupracuje s ministerstvom školstva aj pri príprave vykonávacích predpisov týkajúcich sa hlavne kvalifikačných predpokladov a vzdelávania v profesijnom rozvoji a snaží sa o ich čo najrýchlejšie prijatie. Zároveň

sie zaujímali najmä o medializované témy ako odpis z registra trestov, obedy „zadarmo“, rôzne úväzky na základných a stredných školách či vyplácanie príspevkov na rekreácie. Vystúpenia hostí uzavrel František Gajdoš, ktorý predstavil aktivity Komisie mladých KOZ SR a pozval na nadchádzajúcu Akadémiu mladých odborárov. Potom prítomní diskutovali o svojich každodenných pracovných skúsenostiach a dobrých príkladoch z pedagogickej praxe, ktoré môžu využiť pri



sa členov komisie mladých snažila motivovať, aby sa uchádzali o funkcie v regionálnych štruktúrach zväzu a pomohli tak zvýšiť záujem ich mladých kolegov o činnosť a funkcie odborov. V následnej diskusii sa členovia komi-

riešení problematických situácií na pracovisku.

Mgr. Juraj Stodolovský,
vedúci úradu zväzu

Foto: archív OZ PŠaV na Slovensku



10

DÔVODOV, PREČO SA NEPRIDAŤ K ODBOROM

- 1 Ak si myslíš, že zarábaš príliš veľa.
- 2 Ak chceš pracovať viac hodín.
- 3 Ak nenávidíš víkendy.
- 4 Ak znesieš šikanu od šéfa.
- 5 Ak nechceš mať preplatené nadčasy.
- 6 Ak chceš prísť do práce aj chorý.
- 7 Ak nemáš rád benefity navyše.
- 8 Ak obľubuješ nebezpečenstvo pri práci.
- 9 Ak má tvoj šéf vždy pravdu.
- 10 Ak chceš byť šéfovi stále k dispozícii bez nároku na súkromný a rodinný život.

Stretnutie bývalých funkcionárov Združenia ZŠ

Čas plynie nezávisle od nás, stále a rovnakou rýchlosťou. Ako piesok v presýpacích hodinách. Zrnko po zrnku prepadáva cez úzke hrdlo presne tak, ako nám uniká čas, ktorý sa nikdy viac nevráti.

Takýmito citlivými slovami Združenie ZŠ pod vedením predsedníčky Ingrid Gamčíkovej pozvalo svojich bývalých predsedov rád a funkcionárov ZZŠ na stretnutie, aby sme spoločne zaspomínali na časy minulé a prekabátili ten nepodplatiteľný zákon času.

Stretnutie sa konalo 25. septembra 2019 v hoteli Matyšák, kde nám personál pripravil príjemné prostredie a chutné pohostenie, s ktorým sme všetci boli spokojní. Zvítanie účastníkov, a veru nebolo nás málo, bolo veľmi úprimné a srdečné. Hneď ako sme sa zišli a zvitáli, začala sa družná debata ako medzi starými známymi aj priateľmi a pani predsedníčka mala takmer prob-



lém nás milými slovami privítať.

Po jej úvodných slovách zaujala nás všetkých zaujímavým príbehom. Potom sa ujal slova predseda OZ PŠaV Pavel Ondek, ktorý nás takisto privítal, poprial nám do života všetko najlepšie, zdržal sa krátko medzi nami a tiež s nami podebatoval.

Yvonne Furdíková, špecialistka ZZŠ, nás počas výborného stretnutia postupne predstavovala, aby sme si navzájom pripomenuli mená a okresy, ktoré sme v minulosti zastupovali. Stretli sme sa z celého Slovenska, od Humenného až po Bratislavu. Rozbehnutá debata pokračovala medzi nami a bola naozaj zaujímavá.

Združenie pripravilo pre nás všetkých krásne a zaujímavé darčeky. Nezapadlo sa ani na spoločnú fotku, ktorá

bude spomienkou na toto stretnutie. Pani predsedníčka pripomenula, že takéto stretnutia v minulosti začala bývalá predsedníčka ZZŠ pani Edita Valuchová. Sme radi, že združenie v tejto tradícii pokračuje a nezabúda na nás, ktorí sme odborárskej práci dali svoju dušu, srdce, energiu.

My, všetci účastníci stretnutia, sme šťastní a vyslovujeme vrelé poďakovanie našim organizátorkám zo ZZŠ, pani Ingrid Gamčíkovej a pani Yvonne Furdíkovej, že sa vrátili k tomuto výbornému zvyku a už teraz sa zo srdca tešíme na ďalšie stretnutie. V závere ich krásne pranie od nich pre nás:

Prajeme vám nadovšetko potrebné zdravie, dostatok času na ľudí, na ktorých vám záleží. Nech vaše ďalšie dni sú naplnené príjemnými chvíľami



a nech je v nich dostatok lásky, lásky tých najbližších, kolegov a priateľov.

ĎAKUJEME!!!

Františka Kališová,
Rada ZO OZ PŠaV
Nové Mesto nad Váhom
Foto: Združenie ZŠ

Hlohovec opäť v Kežmarských Žľaboch

V rekreačnom zariadení OZ PŠaV CROCUS v Kežmarských Žľaboch sa v dňoch 6. až 8. novembra 2019 zúčastnili na trojdňovom školení riaditelia škôl, školských zariadení a predsedovia ZO OZ okresu Hlohovec pod vedením predsedníčky rady Aleny Kamendyovej.

V programe vystúpila Ing. Jarmila Belešová, hovorila o zmenách v pracovnoprávných vzťahoch od 1. 9. 2019 a o odmeňovaní zamestnancov škôl a školských zariadení.

Všetkých veľmi zaujala prednáška Mgr. Jána Matulu z Ministerstva školstva VVaŠ SR o financovaní škôl a školských zariadení s názornými ukážkami výpočtu financií na jednotlivé úseky v škole, ako aj o finančných kontrolách na školách.

Predsedníčka ZZŠ RNDr. Ingrid Gamčíková mala pripravenú prezentáciu k zákonu č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Predseda OZ PŠaV Ing. Pavel Ondek informoval prítomných o kolektívnom vyjednávaní na rok 2020, o platných platových tabuľkách aj o zvyšovaní plátov zamestnancov v školstve v roku 2020.

Vo štvrtok 7. 11. sa spoločne školili tri okresy – Hlohovec, Žilina, Martin. Prednášky boli zamerané na pracovnoprávne vzťahy v školstve v podaní JUDr. Renáty Matejovej a pre oblasť ochrany pracovného prostredia hovoril špecialista BOZP Mgr. Eugen Bertha. Toto spoločné stretnutie nám všetkým dalo veľa, odovzdali sme si navzájom svoje skúsenosti, vyjadrili svoje názory a problémy, s ktorými sa stretávame na svojich pracoviskách. Veľmi milé bolo

večerné posedenie s tombolou, ktoré usporiadali odborári zo Žiliny a z Martina a pridali sa aj Hlohovčania. Dohodli sme sa na ďalšom stretnutí na jeseň v roku 2020, na ktoré sa už teraz všetci veľmi tešíme.

Alena Kamendyová,
predsedníčka Rady OZ PŠaV
okresu Hlohovec
Foto: Iveta Černá, ZŠ Dvorníky



Pod'akovanie

„Vaša práca vyplní veľkú časť vášho života a jediný spôsob, ako byť naozaj spokojný, je robiť veci, ktoré považujete za skutočne skvelé. A jediným spôsobom, ako vykonávať skvelú prácu, je milovať to, čo robíte.“
Steve Jobs

Tieto slová vystihujú veľmi presne pracovný život Evičky Martonovej, učiteľky v materskej škole v Senci.

Práci s deťmi v materskej škole zasvätila celý svoj život. Vychovala mnohé generácie Senčanov, jej láskavými rukami „prešlo“ množstvo detí, ktorí sú už rodičmi a s láskou a dôverou zverili svojej pani učiteľke deti, vediac, že sú v správnych rukách. Popri svojej profesii sa venovala práci v odborovom zväze. Ako mladá učiteľka v roku 1974 vstúpila do odborov a odvtedy sa angažuje v tejto práci najskôr ako členka a neskôr si ju členská základňa zvolila za svoju predsedníčku. V tejto funkcii pracovala viac ako tridsať rokov. Vďaka usilovnej práci v prospech zamestnan-

cov sa jej podarilo vybudovať najpočetnejšiu základnú organizáciu v rámci Bratislavského kraja.

Evička je odborárka telom i dušou a zamestnanci vedeli, že sa na ňu môžu obrátiť s akýmkoľvek problémom a vždy u nej nájdú porozumenie a ochotu poradiť a pomôcť.

V septembri tohto roku sa rozhodla, že odíde na zaslúžený oddych a odovzdá funkciu predsedníčky základnej organizácie svojej nástupkyňi. Rozlúčili sme sa s ňou na členskej schôdzi, kde sa jej všetci zamestnanci – členovia Základnej organizácie pri MŠ Kollárova v Senci – poďakovali za dlhoročnú prácu.

Evička, ďakujeme!



Školenie predsedov rád ZO OZ PŠaV ZZŠ

Každoročné školenie predsedov Rád ZO OZ PŠaV Združenia základného školstva v Kežmarských Žľaboch začínalo tento rok stretnutím s predstaviteľmi Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Sme radi, že prišli medzi nás pani ministerka Martina Lubyová, pán generálny riaditeľ sekcie regionálneho školstva Marian Galan a pani riaditeľka odboru základných škôl Ingrid Kováčová. Vo svojich vystúpeniach prítomných informovali o dosiahnutých úspechoch a zmenách v školskej legislatíve. V takmer štvorhodinovom maratónne odpovedali na množstvo otázok a podnetov. Počas prvého dňa vystúpil s informáciami o činnosti OZ PŠaV predseda zväzu Pavel Ondek.

množstvo užitočných informácií, vzájomných podnetov a výmenu skúseností.

Poďakovanie patrí všetkým lektorom, ktorí trpezlivo a ochotne vypočuli problémy, s ktorými sa stretávame pri našej práci, a fundovane reagovali a odpovedali na množstvo otázok a podnetov.

Namiesto záverečného slova pár úryvkov zo spätnoväzbových dotazníkov:

- Veľmi si cením vystúpenie hostí, ale aj dialóg, ktorý sa otvoril. Hostia z ministerstva si uvedomili, že problémy, na ktoré sme poukázali, nie sú problémy funkcionárov, ale vychádzajú z každodenného života. Z ich strany zasa konštatovanie, že je vzájomná spolupráca na úrovni –



Po celodennom rokovaní sme v závere dňa relaxovali pri tvorivých dielňach – maľovanie na textil (nákupné tašky) a zablahoželali sme predsedom rád ZO OZ PŠaV, ktorí v tomto kalendárnom roku oslávili okrúhle jubileum. Obsahom ďalšieho rokovania boli zmeny v školskej legislatíve (Ingrid Gamčíková), BOZP v školách a školských zariadeniach (Vladimír Kmec), pracovnoprávne vzťahy na pracovisku (Michal Guman a Martin Mikluš a práca s novou databázou členov (Juraj Stodolovský). Novinkou bol seminár zameraný na komunikáciu, správanie v spoločnosti a etiketu (Anton Bódis). Účastníci školenia využívali krátke prestávky na individuálne konzultácie s lektormi a na vzájomnú výmenu skúseností.

Spätná väzba od účastníkov školenia potvrdila dobrý výber obsahu školenia i zvolenú formu práce v skupinách. Školenie prinieslo predsedom rád

a poukázanie na nekorektné správanie a zavádzanie niektorých kritikov iste bolo super odkazom pre našich členov – ako výsledok práce našich funkcionárov.

- Prezentácia, ale aj celé vystúpenie perfektné, relevantné informácie, profesionálne odpovede na všetky otázky z pléna, profesionalita, najlepšia časť školenia.
- So školením som bola veľmi spokojná. Informácie na ňom získané budem posúvať ďalším členom OZ. Obsahovo bolo veľmi dobre vyvážené, organizačne zvládnuté perfektne.
- Školenie bolo zorganizované perfektne, potrebnými informáciami pre nás predsedov bol vyplnený celý deň. Určite budem aplikovať tieto kroky aj pri organizácii našich okresných školení, aby si predsedovia ZO odniesli informácie, ktoré potrebujú pri riešení rôznych situácií.

- Veľmi ma potešili prednášky pani ministerky Lubyovej, pána Galana a pani Kováčovej, ktoré mali vynikajúcu úroveň a ktoré prebehli v priateľskej atmosfére. Ako riaditeľ malej základnej školy som prvýkrát za posledných tridsať rokov počul od ministra školstva, že:
 - nechce násilne zrušiť malé školy,
 - že málotriedky treba zachovať,
 - že pre ministerku je prvoradá kvalita života.
- Veľmi podnetné vystúpenie ministerky, myslím, že si získala srdcia aj neprajníkov,
- Veľmi oceňujem výber tém aj zaradenie novej témy do obsahu vzdelávania – základy komunikácie a správania sa v spoločnosti.

RNDr. Ingrid Gamčíková,
predsedníčka ZZŠ
Foto: Združenie ZŠ

9. plénum Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií

Združenie vysokých škôl a priamo riadených organizácií organizuje medzi zjazdmi najvyššie stretnutie funkcionárov odborových základných, fakultných a univerzitných organizácií z celého Slovenska. Od roku 2012 sa uskutočňuje v pravidelných ročných intervaloch. Od VI. zjazdu OZ PŠaV na Slovensku (v roku 2011) to bolo v poradí 9. plénum združenia, na ktorom sa v dňoch 23. až 25. októbra 2019 v rekreačnom zariadení Crocus v Kežmarských Žľaboch zúčastnilo 67 delegátov a 8 hostí. Pred plénom zasadala výbor Združenia VŠaPRO, na ktorom jeho členovia vyhodnotili čerpanie rozpočtu združenia za 1. polrok tohto kalendárneho roku. Zaoberali sa stavom členskej základne a novou databázou na evidenciu členov.

Na pléne vystúpil predseda zväzu Ing. Pavel Ondek, ktorý informoval delegátov a hostí o aktivitách OZ PŠaV na Slovensku, o rokovaniach KOZ SR s Hospodárskou a sociálnou radou SR a so štátnou správou. Delegátom pléna priblížil požiadavky OZ PŠaV na Slovensku pre predstaviteľov politických strán a hnutí v súvislosti s nadchádzajúcimi voľbami do NR SR v roku 2020. Generálny riaditeľ sekcie vysokých škôl na MŠ VVaŠ SR Mgr. Jozef

Jurkovič hovoril o pripravovaných zmenách v zabezpečovaní vysokoškolského vzdelávania vo vzťahu k štandardom na akreditáciu, o novelizácii zákona o VŠ. Podpredsedníčka Rady vysokých škôl SR PaedDr. Anna Čekanová, PhD., sa vo svojom vystúpení zamerala na podporu iniciatívy ministerstva školstva na udelenie oprávnenia používať označenie výskumná univerzita, o návrhu RVŠ SR do priorit MŠVVaŠ SR na obdobie rokov 2020 – 2024. Účastníkom sa prihovarila aj novozvolená predsedníčka Klubu dekanov fakúlt VŠ SR doc. RNDr. Jarmila Kmeťová, PhD.

Informáciu o činnosti Združenia VŠaPRO, vyhodnotenie plnenia cieľov a programu Združenia VŠaPRO za rok 2019 a návrh cieľov a programu Združenia VŠaPRO na rok 2020 predniesol predseda združenia.

Inšpektorka BOZP Ing. Miroslava Vilčeková prezentovala aktuálne otázky bezpečnosti práce s návrhom možností kontrolnej činnosti a spolupráce s technikmi BOZP na univerzitách a PRO. Právnicki zväzu JUDr. Renáta Matejová a JUDr. Michal Guman sa zamerali na pracovnoprávne vzťahy na pracovisku, zmenu výmery dovolenky

pre výskumných, vývojových a umeleckých zamestnancov vykonávajúcich prácu na VŠ, v SAV a iných výskumných organizáciách. Na zvýšení počtu dní dovolenky pre túto kategóriu zamestnancov sa výrazne podieľal OZ PŠaV na Slovensku. Ďalej informovali o zvýšení minimálnej mzdy na 580 eur a minimálnej hodinovej mzdy na 3,333 eura od 1. 1. 2020, o schválenej novele Zákonníka práce a s tým súvisiacej možnosti príspevku na športovú činnosť dieťaťa, o mzdovom zvýhodnení za prácu v sobotu, nedeľu a za sviatok a o nových kompetenciách odborovej organizácie stanovených zákonom. Predsedovia univerzitných rád, výborov a výborov na PRO prezentovali najlepšie benefity, ktoré dohodli v rámci kolektívneho vyjednávania so zamestnávateľom. Vedúci úradu Mgr. Juraj Stodolovský prezentoval online novú verziu databázy členskej základne. V závere pléna delegáti prijali uznesenia, na základe ktorých bude združenie presadzovať svoje požiadavky vyplývajúce z cieľov a programu Združenia VŠaPRO na rok 2020.

doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
predseda Združenia VŠaPRO
Foto: Ing. Miloslav Štujber



Konferencia Transformácia vysokoškolského vzdelávania v kontexte rozvoja informačnej spoločnosti

Dňa 29. novembra 2019 sa v priestoroch Univerzitnej knižnice Technickej univerzity v Košiciach uskutočnila konferencia vo forme diskusnej platformy s názvom Transformácia vysokoškolského vzdelávania v kontexte rozvoja informačnej spoločnosti. Konferencia sa konala pod záštitou podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu MUDr. Richarda Rašiho, PhD., MPH, a ministerky školstva, vedy, výskumu a športu JUDr. Mgr.

celospoločenské systémové zmeny, radikálne zmeny aj v oblasti vysokého školstva a zaradenie budovania informačnej spoločnosti medzi hlavné opatrenia vlády na zabezpečenie dlhodobého rozvoja Slovenska a zvýšenie jeho konkurencieschopnosti. Konferencia bola stretnutím zástupcov školstva a vedy, priemyslu a ďalších zložiek spoločnosti, ktorým leží na srdci osud vysokého školstva, preto definované ciele konferencie pokrývali širokú

mačnej spoločnosti.

- Diskutovať o moderných postupoch zvyšovania výkonnosti univerzít a poukázať na nové smery financovania rozvoja univerzít.
- Rozvinúť systémy manažérstva kvality výučby na vysokých školách v spojení s nadobúdaním kvalitných kompetencií učiteľa pre informačnú spoločnosť.
- Podporovať rozvoj osobnosti vysokoškolačka pre zvýšenie kvality života



Martiny Lubyovej, PhD. Konferenciu zorganizoval Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku.

Obsah konferencie bol zameraný na proces digitálnej transformácie Slovenska, ktorú treba chápať ešte v širších súvislostiach, a to ako súčasť širšieho procesu budovania informačnej spoločnosti pre 21. storočie. Slovensko má objektívne predpoklady stať sa lídrom v budovaní informačnej spoločnosti. Na dosiahnutie tohto cieľa sú potrebné

plejádu rôznych oblastí vysokého školstva:

- Poskytnúť informácie o stratégiách informatizácie spoločnosti v podmienkach Slovenskej republiky, o transformácii vysokoškolského štúdia pre potreby informačnej spoločnosti, o stratégiách prechodu súčasnej spoločnosti na informačnú spoločnosť.
- Propagovať paradigmy informačnej spoločnosti v oblasti školstva a stanoviť hlavné ciele budovania infor-

v informačnej spoločnosti.

- Poskytnúť informácie na prehodnotenie štruktúry vzdelávania programov vysokých škôl pri príprave absolventov pre informačnú spoločnosť.
- Podporovať odborné vzdelávanie a prípravu na terciárnej úrovni vrátane iniciatív celoživotného vzdelávania s prepojením na prax.

Hlavné prednášateľské vstupy patrili významným pozvaným prednášate-

lom: predsedovi OZ PŠaV na Slovensku Ing. Pavlovi Ondekovi. Štafetu prebral hosťiteľ a zároveň reprezentant Slovenskej rektorskej konferencie rektor TU v Košiciach Dr.h.c., prof. Ing. Stanislav Kmeť, CSc. Nasledujúce slovo patrilo štátnemu tajomníkovi Ministerstva hospodárstva SR doc. Ing. Vojtechovi Ferenczovi, PhD., v zastúpení podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu. Predstavil nadrezortnú vládnu stratégiu, ktorá defi-

niematike digitálnej kompetencie sa venoval za sekciu digitálnej agendy ÚPVII SR riaditeľ odboru digitálnych politik a medzinárodnej spolupráce JUDr. Tomáš Jucha. Za digitálnu koalíciu sa ujal slova tajomník Ing. Andrej Bederka, ktorý akcentoval niektoré problémy digitálnej transformácie vo vzťahu k vysokoškolskému vzdelávaniu a trhu práce. Zmien v zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania sa dotkol ďalší prednášajúci, podpred-

sedajúci do dejiska významného podujatia prijali aj ďalší hostia – predstavitelia manažmentu slovenských univerzít a vysokých škôl, SAV, priemyslu, predsedovia základných organizácií a členovia OZ PŠaV na Slovensku, Študentskej rady vysokých škôl a ďalších inštitúcií, vysokoškolskí učitelia, pracovníci rôznych úsekov na VŠ, študenti.

Moderátorskej úlohy podujatia, ako



nuje politiku a priority Slovenska v kontexte už prebiehajúcej digitálnej transformácie hospodárstva a spoločnosti. Strategické a koncepčné zmeny vo výchove a vzdelávaní predostrel za MŠ VVaŠ SR generálny riaditeľ sekcie vysokých škôl Mgr. Jozef Jurkovič. „Dobrá reforma“ stratégie rozvoja vysokého školstva na Slovensku za autorský kolektív vysokoškolských učiteľov TU v Košiciach a PU v Prešove, OZ PŠaV SR prezentoval podpredseda doc. Ing. Miroslav Habán, PhD. Prob-

lema Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školy prof. RNDr. René Matlovič, PhD. Za Republikovú úniu zamestnávateľov vystúpil s prednáškou Konkurencieschopné Slovensko – desatoro pre krajinu talentov výkonný sekretár Dr. Peter Molnár a za Radu vysokých škôl SR podpredsedníčka PhDr. Anna Čekanová, PhD., s témou budovania bezpečnostného povedomia študentov vysokých škôl v procese transformácie vysokoškolského vzdelávania.

čeliť jednej z kľúčových výziev – digitálnej transformácii, transformácii VŠ vzdelávania na Slovensku, sa zhostili PhDr. Daniela Hrehová, PhD., MBA, vedúca Katedry spoločenských vied na Technickej univerzite v Košiciach, a predseda OZ PŠaV na Technickej univerzite v Košiciach prof. RNDr. Blažej Pandula, PhD.

Všetky vystúpenia akcelerujúce prechod univerzít v SR na informačnú spoločnosť boli obsahovo hutné, oboha-



cujúce a podnecujúce na nasledujúcu diskusiu, ktorá bola popretkávaná faktickými podnetmi, reakciami, pripomienkami, názormi, návrhmi.

Záznam z konferencie je dostupný na stránke:
<https://archive.tp.cvtisr.sk/tag?transformacia2019>

Spoločné zaväzujúce závery účastníkov poukázali na to, že základným predpokladom úspešného budovania informačnej spoločnosti a znalostnej ekonomiky na Slovensku je vysoká vzdelanostná úroveň vysokoškolákov.

Predseda školských odborárov Ing. Pavol Ondek a doc. Ing. Miroslav Habán, PhD., v závere vyjadrili presvedčenie, že spojením mnohých odborníkov aj pomocou naznačených krokov sa spoločne podarí reálne pohnúť transformáciu vysokých škôl aj na Slovensku. Veria, že ďalšie kroky spolupráce aj s OZ PŠaV na Slovensku nenechajú na seba dlho čakať.

PhDr. Daniela Hrehová, PhD., MBA,
vedúca organizačného
výboru konferencie
doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
predseda ZVŠaPRO
Foto: prof. RNDr. Blazej Pandula, CSc.,
Ing. Juraj Mihaľov

Závery z konferencie

Transformácia vysokoškolského vzdelávania v kontexte rozvoja informačnej spoločnosti

Konferencia vo forme diskusnej platformy sa konala pod záštitou podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu MUDr. Richarda Rašiho, PhD., MPH, a ministerky školstva, vedy, výskumu a športu JUDr. Mgr. Marty Lubyovej, PhD.

Konferenciu zorganizoval Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku a Technická univerzita v Košiciach. Na diskusnej platforme bolo prítomných 81 účastníkov, ktorí sa zhodli na týchto záveroch:

Vývoj spoločnosti na začiatku 21. storočia má charakter veľkých zmien, ktoré sa prejavujú zlomom na evolučnej krivke. Je vyvolaný transformáciou industriálnej spoločnosti na informačnú spoločnosť. Tento zlom si vyžaduje zásadné zmeny vysokoškolského vzdelávania na Slovensku. Pre úspešnú transformáciu je potrebné:

- výrazne politicky a finančne podporiť budovanie informačnej spoločnosti v SR, ktorá vytýči ciele a zmysel prebiehajúcej informatizácie spoločnosti,

- uskutočniť zmenu industriálnej spoločnosti na informačnú súbežne s informatizáciou spoločnosti. Hlavnú a nezastupiteľnú úlohu v tomto procese má rezort školstva a Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu,
- zabezpečiť reformu vysokých škôl tak, aby absolventom ich študijný program vychádzajúci z profilu absolventa zabezpečil dostatočnú flexibilitu a schopnosť ďalšej gradácie podľa aktuálnych potrieb pracovného trhu,
- zabezpečiť harmonický rozvoj osobnosti tak, ako je to zakotvené vo vysokoškolskom zákone, a to je možné dosiahnuť jedine štandardným konceptom študijných programov, ktoré dostatočne pokrývajú tri svety, v ktorých interreaguje človek v súčasnosti: materiálny, digitálny a humánny svet. Za účelom zvýšenia kvality vysokých škôl je nutné po verejnom pripomenovaní úplne implementovať do praxe činnosť Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo,
- riešiť otázku učiteľských kompeten-

ností vysokoškolských učiteľov, ktorá je jednou z podmienok kvality vzdelávania, takisto poskytovaním informácií o inováciách v SR zvýšiť záujem o štúdium na slovenských univerzitách,

- zabezpečiť dostatok finančných, personálnych a materiálnych zdrojov. Pre úspešnú transformáciu je nutné zvýšiť finančné prostriedky každoročne v objeme 80 miliónov eur (okrem finančných prostriedkov dohodnutých Kolektívnou zmluvou vyššieho stupňa na valorizáciu miezd a okrem finančných prostriedkov určených na sociálnu podporu študentov),
- primerane investovať finančné prostriedky pre intelektuálny rozvoj ľudí, ktorým by umožnil zhodnocovanie dostupných informácií. Inak to bude neefektívna investícia. Tieto procesy musia prebiehať v oblasti výrobných síl a budú tak pozitívne pre jednotlivca, pre podnikateľský sektor a pre spoločnosť samu.

Košice, 29. november 2019

Monitor vzdelávania a odbornej prípravy 2019

Pri príležitosti druhého európskeho summitu o vzdelávaní zverejnila dňa 26. 9. 2019 Európska komisia **Monitor vzdelávania a odbornej prípravy 2019**, v ktorom analyzuje vývoj vzdelávania a odbornej prípravy v EÚ. Materiál obsahuje 28 správ o jednotlivých krajinách. Uvádzajú a hodnotia sa v nej hlavné nedávno prijaté a prebiehajúce politické opatrenia v každom členskom štáte EÚ, a to na základe najaktuálnejších kvantitatívnych a kvalitatívnych faktov. Z monitora 2019 vyplýva, že sa dosiahol ďalší pokrok pri plnení dôležitých cieľov EÚ v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, zároveň poukazuje na potrebu väčšej podpory pre učiteľov a zatraktívnenia učiteľského povolania.

Tibor Navracsics, komisár pre vzdelávanie, kultúru, mládež a šport, v tejto súvislosti uviedol: „Ak chceme vybudovať odolnú, súdržnú a spravodlivú Európu, musíme investovať do vzdelávania. To predovšetkým znamená investovať do učiteľov – poskytnúť im nástroje a zaistiť uznanie, ktoré si zaslužia. Úspech každej reformy vzdelávania závisí od učiteľov – a práve preto je pre vybudovanie skutočného európskeho vzdelávacieho priestoru do roku 2025 nevyhnutne potrebné lepšie naplňať ich potreby. Som hrdý na to, čo sme v spolupráci s členskými štátmi za posledné roky dosiahli, stále však pred nami zostáva množstvo práce. Monitor vzdelávania a odbornej prípravy bude zohrávať významnú úlohu pri podpore ďalšej reformy našich vzdelávacích systémov a pomôže nám zabezpečiť, aby každý mohol svoje danosti čo najlepšie využiť.“

Komisia poskytuje členským štátom podporu pri zlepšovaní systémov vzdelávania. Robí tak prostredníctvom spolupráce v oblasti politik, referenčného porovnávanía a financovania programov, ako je napríklad program Erasmus+. Neoddeliteľnou súčasťou tejto činnosti je aj monitor – hlavná publikácia o vzdelávaní, ktorú EÚ každoročne vydáva. Predstavuje množstvo politik a prispieva k rozvíjaniu dialógu, čím pomáha členským štátom navzájom sa porovnávať a zlepšovať ich vzdelávacie systémy.

Tohtoročné ôsme vydanie monitora sa zameriava na učiteľov. Uvádzajú sa v ňom a analyzujú zistenia z rozsiahleho prieskumu medzi učiteľmi, ktorý uskutočnila Organizácia pre hospo-

dársku spoluprácu a rozvoj. Posledný medzinárodný prieskum učiteľov a vzdelávania poukázal na potrebu odbornej prípravy učiteľov, vďaka ktorej by dokázali lepšie zvládať najnaliehavejšie úlohy, ako je používanie informačných a komunikačných technológií, vyučovanie študentov s osobitnými potrebami a výučba v multikultúrnych triedach. V monitore sa odporúča tieto otázky riešiť zabezpečením primeraného počtu učiteľov v systéme, vo všetkých predmetoch a vo vidieckych aj v mestských oblastiach. Zároveň sa v ňom zdôrazňuje, že je potrebné vyvinúť väčšie politické úsilie s cieľom prilákať medzi učiteľov najvhodnejších kandidátov, zabezpečiť ich náležitú prípravu a motivovať ich, aby pri tomto povolaní zostali.

Pokiaľ ide o investície do vzdelávania, z najnovších údajov v rámci monitora vyplýva, že zatiaľ čo verejné výdavky na vzdelávanie v EÚ zostali na úrovni EÚ vo všeobecnosti stabilné, členské štáty stále investujú do vzdelávania menej ako pred hospodárskou krízou v rokoch 2007 – 2008.

Podľa najnovšieho vydania monitora členské štáty už takmer dosiahli svoj cieľ znížiť počet žiakov, ktorí ukončili školskú dochádzku predčasne. Ich podiel sa síce v rokoch 2009 až 2018 znížil zo 14,2 % na 10,6 %, no od roku 2016 sa dosahovaný pokrok spomalil. Podiel mladých ľudí s vysokoškolským diplomom vzrástol z 32,3 % v roku 2009 na 40,7 % v roku 2018. Z monitora zároveň vyplýva, že vyšší stupeň dosiahnutého vzdelania vedie k vyššej zamestnanosti medzi novými absolventmi a značne vyššej účasti na vzdelávaní dospelých.

Podiel detí absolvujúcich vzdelávanie v ranom detstve vzrástol v rokoch 2009 až 2017 z 90,8 % na 95,4 %. Napriek tomu, že účasť na vzdelávaní v Európe stúpa, každý piaty pätnásťročný žiak stále nedokáže riešiť jednoduché úlohy z čítania, matematiky a vedy a príliš veľa detí je naďalej ohrozených chudobou v dôsledku nízkeho stupňa dosiahnutého vzdelania.

Čo sa týka **Slovenska**, poukazuje monitor na nasledujúce zistenia:

Pozornosť upriamená na učiteľov

- Učiteľské povolanie je na Slovensku naďalej neatraktívne. Podľa Medzinárodného prieskumu vyučovania a vzdelávania OECD z roku 2018



(TALIS)¹ je podiel slovenských učiteľov, ktorí sa domnievajú, že učiteľské povolanie sa v spoločnosti oceňuje, najnižší v EÚ – 4,5 % oproti 17,7 % na úrovni EÚ.

- Populácia učiteľov starne. V roku 2017 bolo 30 % učiteľov na základných školách a 39,6 % učiteľov na stredných školách starších ako 50 rokov. Len 7 % učiteľov na základných školách a 8,8 % učiteľov na stredných školách malo menej ako 30 rokov.
- Počiatočné vzdelávanie učiteľov a kontinuálny profesijný rozvoj sú slabé. V počiatočnom vzdelávaní učiteľov chýba dostatočné množstvo kvalitnej praxe, príprava na vzdelávanie študentov so špeciálnymi potrebami, ako aj na uplatňovanie individuálneho prístupu.

Investície do vzdelávania a odbornej prípravy

- Investície do vzdelávania a odbornej prípravy sú naďalej nízke. Tak ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2017 výdavky verejnej správy na vzdelávanie ako podiel HDP zostali hlboko pod priemerom EÚ: 3,8 % oproti 4,6 %. Vzdelávanie predstavuje 9,4 % verejného rozpočtu, čo je tiež pod priemerom EÚ (10,2 %).
- Slovensko sa usiluje o racionalizáciu svojich verejných výdavkov na vzdelávanie v zložitom administratívnom prostredí. Verejné výdavky na vzdelávanie riadi: ministerstvo školstva, zodpovedné za 35,7 %; ministerstvo vnútra, zodpovedné za 30,5 % a samosprávne orgány (regiónov, miest a obcí), ktoré spravujú zostávajúcich 33,8 %. Pridelovanie rozpočtu jednotlivým školám je od roku 2019 presnejšie, keďže sa v ňom zohľadňujú odpracované roky každého učiteľa.
- V roku 2018 Slovensko spustilo NPRVV na roky 2018 – 2027, aby riešilo súčasné výzvy v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy. Medzi opatrenia s vysokým vplyvom z prvého akčného plánu (2018 – 2019) patrí zavedenie povinnej školskej do-



chádzky od veku 5 rokov plánované na rok 2020 a zavedenie právneho nároku na predprimárne vzdelávanie pre štvorročné a trojročné deti plánované na roky 2021 a 2022.

Modernizácia vzdelávania v ranom detstve a školského vzdelávania

- V zabezpečovaní predškolských zariadení sa zaznamenal slušný pokrok, ale podiel zapísaných detí je naďalej nízky. V roku 2017 bola miera účasti slovenských detí starších ako štyri roky na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve 78,2 %, čiže najnižšia v EÚ.
- Rovnosť vo vzdelávaní a kvalita výsledkov vzdelávania sú slabé. V prieskume PISA z roku 2015 sa zistilo, že podiel študentov s nedostatočnými výsledkami v čítaní, matematike a vo vede na slovenských stredných školách je výrazne vyšší ako priemer EÚ a v priebehu rokov rastie.
- Miera predčasného ukončenia školskej dochádzky sa od roku 2010 zvýšila. Miera predčasného ukončenia školskej dochádzky sa na Slovensku výrazne zvýšila na 8,6 % v roku 2018 (priemer EÚ: 10,6 %) zo 4,7 % v roku 2010 (priemer EÚ: 13,9 %).
- Systém vzdelávania nie je dostatočne inkluzívny. Rómske deti majú nízky dosiahnutý stupeň vzdelania a len malému počtu z nich sa podarí dosiahnuť terciárne vzdelanie. Odhaduje sa, že 62 % rómskych detí navštevuje školu, kde sú všetky alebo väčšina ostatných detí takisto Rómovia.
- Slovensko dosahuje pokrok v oblasti digitálnych zručností. V roku 2017 malo 59 % Slovákov vo veku 16 – 74 rokov aspoň základnú úroveň digitálnych zručností, čo je o 4 percentuálne body viac ako v roku 2016 a nad priemerom EÚ (57 %). V NPRVV sa poukazuje na potrebu rozšíriť používanie IKT v triedach. Plánuje sa v ňom vytvorenie centrálného úložiska digitálneho vzdelávacieho obsahu, ktoré bude k dispozícii

pedagogickým pracovníkom.

Modernizácia vysokoškolského vzdelávania

- Miera dosiahnutia terciárneho vzdelania sa stabilne zvyšuje, ale vyskytujú sa rozdiely. V roku 2018 bola vnútroštátna miera dosiahnutia terciárneho vzdelania 37,7 % (priemer EÚ: 40,7 %).
- Miera zamestnanosti čerstvých absolventov terciárneho vzdelávania je nižšia ako v prípade absolven-



tov vyššieho sekundárneho odborného vzdelávania a prípravy (OVP). Na rozdiel od situácie v ostatných členských štátoch (okrem Luxemburska) je miera zamestnanosti čerstvých absolventov terciárneho vzdelávania (vo veku 20 – 34 rokov) nižšia ako u absolventov vyššieho sekundárneho OVP: 82,4 % oproti 84,7 %.

- Slovensko zavádza nový zákon o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania. Nový rámec zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania a zmena zákona o vysokých školách nadobudli účinnosť 1. novembra 2018. Hlavné zmeny sa týkajú nového akreditač-

ného systému a zvýšeného významu procesov zabezpečovania kvality.

- Majú sa vyvíjať profesijne orientované bakalárske študijné programy, za ktoré sa zasadzujú zainteresované strany. V decembri 2018 bola vyhlásená výzva na predkladanie projektov v rámci ESF v oblasti vývoja profesijne orientovaných bakalárskych študijných programov s rozpočtom 15 miliónov eur.

Modernizácia odborného vzdelávania a prípravy

- Zavádzajú sa opatrenia na zlepšenie schopnosti OVP reagovať na potreby trhu práce a riešiť nedostatky zručností. V roku 2017 bolo do vyššieho sekundárneho OVP celkovo zapísaných 68,9 % študentov (priemer EÚ: 47,8 %).

Rozvoj vzdelávania dospelých

- Vyvíja sa strategickjší prístup k zlepšovaniu zvyšovania úrovne zručností, rekvalifikácie a účasti dospelých na vzdelávaní. Len 8,3 %

dospelých nedosiahlo aspoň vyššie sekundárne vzdelanie (priemer EÚ: 21,9 %) (Eurostat, 2018). Zároveň však len 4,0 % dospelých vo veku 25 – 64 rokov v roku 2018 počas posledných 4 týždňov zažilo vzdelávaciu skúsenosť (priemer EÚ: 11,1 %).

- Prebieha úsilie o zlepšenie vzdelávania dospelých na regionálnej úrovni. V usmerneniach pre programy pre nedostatočne rozvinuté regióny sa osobitná pozornosť venuje zvyšovaniu úrovne zručností a rekvalifikácii.

Mgr. Juraj Stodolovský,
vedúci úradu zväzu
Foto: Samphotstock

Plénum Rady vysokých škôl Slovenskej republiky rokovalo k návrhu akreditačných štandardov

Na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre sa v utorok 3. decembra 2019 uskutočnilo zasadnutie pléna Rady vysokých škôl SR, ktoré viedol jej predseda doc. RNDr. Martin Putala, PhD. V úvode predseda RVŠ SR privítal hostí pléna. Slovenskú akreditačnú agentúru zastupoval predseda výkonnej rady agentúry prof. Ing. Róbert Redhammer, PhD., a podpredseda výkonnej rady agentúry prof. RNDr. René Matlovič, PhD. OZ PŠaV na Slovensku zastupoval predseda Združenia VŠaPRO doc. Ing. Miroslav Habán, PhD. Prítomní boli aj podpredsedovia Študentskej rady vysokých škôl Matej Gajdoš a Anton Cvik, ako aj ďalší významní hostia.

vzdeláva až 60 percent mladej populácie. Na druhej strane je však kontext kvality. Uviedol legislatívne determinanty vzniku agentúry, pretože v súčasnosti fungujú princípy budúcej akreditácie podľa ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education). Prezentoval nové práva k študijným programom, princípy zmeny novej akreditácie. Hlavným princípom je, že centrálna schvaľovanie študijných programov sa končí a začína sa interné zabezpečovanie kvality vychádzajúce z európskych štandardov a usmernení ESG 2015. Vnútny systém zabezpečovania kvality VŠ (§ 3 zákona 269/2018 Z. z.) bude po štatúte univerzity druhým najdôležitejším do-

Príklady štandardov:

• pre vnútorný systém:

Politiky na zabezpečovanie kvality (stratégia riadenia – politika – štruktúra – procesy). Vytváranie a schvaľovanie študijných programov. Vysokoškolskí učiteľia – dostatočný počet – garantujúci profesor, požadovaná kvalifikácia učiteľov, kompetentnosť učiteľov – 5 výstupov, 5 seniorných učiteľov, spravodlivý a transparentný výber učiteľa. Ako uviedol prof. Redhammer: „Nechceme, aby školy robili veľké sumarizácie vedeckých prác, ale aby boli učiteľia zdatní a preukázali sa 5 najvýznamnejšími prácami o tom, čo zabezpečujú.“

• pre študijný program:

Študijný program a jeho schvaľovanie. Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie orientované na študenta. Prijímacie konanie, priebeh štúdia, uznávanie vzdelania a udeľovanie akademických titulov.

• pre habilitačné a inauguračné konanie:

Vymedzenie odboru habilitačných a inauguračných (Hal) konaní – VŠ musí mať systémovú vnútornú akreditáciu. Úroveň vzdelávania v odbore Hal konaní. Úroveň tvorivej činnosti v odbore Hal konaní. Personálne zabezpečenie, pravidlá a postupy Hal konaní.

Rada vysokých škôl SR vyjadrila podporu návrhu akreditačných štandardov, pričom ich považuje za solídny základ zvyšovania kvality vysokého školstva. Delegáti Rady vysokých škôl SR nepreurokovali návrh metodiky rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám na rok 2020, pretože k 3. 12. 2019 ho ministerstvo nezverejnilo.

K návrhu metodiky bolo osobitné zasadnutie pléna Rady vysokých škôl SR v utorok 19.12.2019.

text a foto:

doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
predseda ZVŠ a PRO



V úvode rokovania prítomných delegátov pléna pozdravil hosťiteľ – rektor UKF prof. RNDr. Libor Vozár, CSc. Informačnú správu o činnosti predsedníctva medzi zasadnutiami RVŠ SR prezentoval jej predseda doc. Putala. Okrem iného sa zmienil o stretnutí organizovanom našim zväzom vo veci spoločného postupu pri návrhoch požiadaviek do volebných programov strán kandidujúcich vo voľbách do NR SR v roku 2020. Návrh akreditačných štandardov prezentoval prof. Redhammer. V úvode uviedol, že kontext a hĺbka zmien vo vysokom školstve vychádza z toho, že na jednej strane sme na Slovensku dosiahli veľký úspech, kde sa na vysokých školách

kumentom. Agentúra je tak externou zložkou zabezpečenia kvality. Štandardy na zabezpečenie kvality vychádzajú z týchto prvkov:

1. kvalita na 1. mieste,
2. obsah vzdelávania,
3. spôsob vzdelávania – pedagogické metódy,
4. jasné pravidlá,
5. kompetentní učiteľia – odborníci v odbore,
6. primerané zdroje a ich využívanie,
7. riadenie na základe faktov – informácií,
8. transparentnosť,
9. cyklické vyhodnocovanie študijných programov,
10. otvorenosť.

Platové tarify pedagogických zamestnancov a zvýšenie platových taríf v závislosti od dĺžky započítanej praxe od 1. 1. 2020

| Platová tarifa | Platová tarifa – pracovná trieda jeden | | | | | |
|-----------------|--|--------|--------|--------|----------|----------|
| | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 |
| | 738,50 | 817,50 | 915,00 | 998,50 | 1 118,00 | 1 251,50 |
| Započítaná prax | | | | | | |
| 1 | 2,00 | 2,50 | 2,50 | 2,50 | 3,00 | 3,50 |
| 2 | 4,00 | 4,50 | 5,00 | 5,00 | 6,00 | 6,50 |
| 3 | 6,00 | 6,50 | 7,00 | 7,50 | 8,50 | 9,50 |
| 4 | 7,50 | 8,50 | 9,50 | 10,00 | 11,50 | 13,00 |
| 5 | 9,50 | 10,50 | 11,50 | 12,50 | 14,00 | 16,00 |
| 6 | 11,50 | 12,50 | 14,00 | 15,00 | 17,00 | 19,00 |
| 7 | 13,00 | 14,50 | 16,50 | 17,50 | 20,00 | 22,00 |
| 8 | 15,00 | 16,50 | 18,50 | 20,00 | 22,50 | 25,50 |
| 9 | 18,50 | 20,50 | 23,00 | 25,00 | 28,00 | 31,50 |
| 10 | 22,50 | 25,00 | 27,50 | 30,00 | 34,00 | 38,00 |
| 11 | 26,00 | 29,00 | 32,50 | 35,00 | 39,50 | 44,00 |
| 12 | 30,00 | 33,00 | 37,00 | 40,00 | 45,00 | 50,50 |
| 13 | 33,50 | 37,00 | 41,50 | 45,00 | 50,50 | 56,50 |
| 14 | 37,00 | 41,00 | 46,00 | 50,00 | 56,00 | 63,00 |
| 15 | 41,00 | 45,00 | 50,50 | 55,00 | 61,50 | 69,00 |
| 16 | 44,50 | 49,50 | 55,00 | 60,00 | 67,50 | 75,50 |
| 17 | 48,50 | 53,50 | 59,50 | 65,00 | 73,00 | 81,50 |
| 18 | 52,00 | 57,50 | 64,50 | 70,00 | 78,50 | 88,00 |
| 19 | 55,50 | 61,50 | 69,00 | 75,00 | 84,00 | 94,00 |
| 20 | 59,50 | 65,50 | 73,50 | 80,00 | 89,50 | 100,50 |
| 21 | 63,00 | 69,50 | 78,00 | 85,00 | 95,50 | 106,50 |
| 22 | 66,50 | 74,00 | 82,50 | 90,00 | 101,00 | 113,00 |
| 23 | 70,50 | 78,00 | 87,00 | 95,00 | 106,50 | 119,00 |
| 24 | 74,00 | 82,00 | 91,50 | 100,00 | 112,00 | 125,50 |
| 25 | 78,00 | 86,00 | 96,50 | 105,00 | 117,50 | 131,50 |
| 26 | 81,50 | 90,00 | 101,00 | 110,00 | 123,00 | 138,00 |
| 27 | 85,00 | 94,50 | 105,50 | 115,00 | 129,00 | 144,00 |
| 28 | 89,00 | 98,50 | 110,00 | 120,00 | 134,50 | 150,50 |
| 29 | 92,50 | 102,50 | 114,50 | 125,00 | 140,00 | 156,50 |
| 30 | 96,50 | 106,50 | 119,00 | 130,00 | 145,50 | 163,00 |
| 31 | 100,00 | 110,50 | 124,00 | 135,00 | 151,00 | 169,00 |
| 32 | 103,50 | 114,50 | 128,50 | 140,00 | 157,00 | 175,50 |
| 33 | 107,50 | 119,00 | 133,00 | 145,00 | 162,50 | 181,50 |
| 34 | 111,00 | 123,00 | 137,50 | 150,00 | 168,00 | 188,00 |
| 35 | 114,50 | 127,00 | 142,00 | 155,00 | 173,50 | 194,00 |
| 36 | 118,50 | 131,00 | 146,50 | 160,00 | 179,00 | 200,50 |
| 37 | 122,00 | 135,00 | 151,00 | 165,00 | 184,50 | 206,50 |
| 38 | 126,00 | 139,00 | 156,00 | 170,00 | 190,50 | 213,00 |
| 39 | 129,50 | 143,50 | 160,50 | 175,00 | 196,00 | 219,50 |
| 40 | 133,00 | 147,50 | 165,00 | 180,00 | 201,50 | 225,50 |

Prepočty: OZ PŠaV na Slovensku. Priemerná mzda za I. až III. štvrtrok 2019 v NH SR je 1 064,00 EUR.

Platové tarify pedagogických zamestnancov a zvýšenie platových taríf v závislosti od dĺžky započítanej praxe od 1. 1. 2020

| Platová tarifa | Platová tarifa – pracovná trieda dva | | | | | |
|-----------------|--------------------------------------|--------|--------|----------|----------|----------|
| | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 |
| | 790,00 | 872,50 | 976,50 | 1 064,50 | 1 193,00 | 1 336,00 |
| Započítaná prax | | | | | | |
| 1 | 2,00 | 2,50 | 2,50 | 3,00 | 3,00 | 3,50 |
| 2 | 4,00 | 4,50 | 5,00 | 5,50 | 6,00 | 7,00 |
| 3 | 6,00 | 7,00 | 7,50 | 8,00 | 9,00 | 10,50 |
| 4 | 8,00 | 9,00 | 10,00 | 11,00 | 12,00 | 13,50 |
| 5 | 10,00 | 11,00 | 12,50 | 13,50 | 15,00 | 17,00 |
| 6 | 12,00 | 13,50 | 15,00 | 16,00 | 18,00 | 20,50 |
| 7 | 14,00 | 15,50 | 17,50 | 19,00 | 21,00 | 23,50 |
| 8 | 16,00 | 17,50 | 20,00 | 21,50 | 24,00 | 27,00 |
| 9 | 20,00 | 22,00 | 24,50 | 27,00 | 30,00 | 33,50 |
| 10 | 24,00 | 26,50 | 29,50 | 32,00 | 36,00 | 40,50 |
| 11 | 28,00 | 31,00 | 34,50 | 37,50 | 42,00 | 47,00 |
| 12 | 32,00 | 35,00 | 39,50 | 43,00 | 48,00 | 53,50 |
| 13 | 36,00 | 39,50 | 44,00 | 48,00 | 54,00 | 60,50 |
| 14 | 39,50 | 44,00 | 49,00 | 53,50 | 60,00 | 67,00 |
| 15 | 43,50 | 48,00 | 54,00 | 59,00 | 66,00 | 73,50 |
| 16 | 47,50 | 52,50 | 59,00 | 64,00 | 72,00 | 80,50 |
| 17 | 51,50 | 57,00 | 63,50 | 69,50 | 78,00 | 87,00 |
| 18 | 55,50 | 61,50 | 68,50 | 75,00 | 84,00 | 94,00 |
| 19 | 59,50 | 65,50 | 73,50 | 80,00 | 89,50 | 100,50 |
| 20 | 63,50 | 70,00 | 78,50 | 85,50 | 95,50 | 107,00 |
| 21 | 67,50 | 74,50 | 83,50 | 90,50 | 101,50 | 114,00 |
| 22 | 71,50 | 79,00 | 88,00 | 96,00 | 107,50 | 120,50 |
| 23 | 75,50 | 83,00 | 93,00 | 101,50 | 113,50 | 127,00 |
| 24 | 79,00 | 87,50 | 98,00 | 106,50 | 119,50 | 134,00 |
| 25 | 83,00 | 92,00 | 103,00 | 112,00 | 125,50 | 140,50 |
| 26 | 87,00 | 96,00 | 107,50 | 117,50 | 131,50 | 147,00 |
| 27 | 91,00 | 100,50 | 112,50 | 122,50 | 137,50 | 154,00 |
| 28 | 95,00 | 105,00 | 117,50 | 128,00 | 143,50 | 160,50 |
| 29 | 99,00 | 109,50 | 122,50 | 133,50 | 149,50 | 167,00 |
| 30 | 103,00 | 113,50 | 127,00 | 138,50 | 155,50 | 174,00 |
| 31 | 107,00 | 118,00 | 132,00 | 144,00 | 161,50 | 180,50 |
| 32 | 111,00 | 122,50 | 137,00 | 149,50 | 167,50 | 187,50 |
| 33 | 115,00 | 127,00 | 142,00 | 154,50 | 173,00 | 194,00 |
| 34 | 118,50 | 131,00 | 146,50 | 160,00 | 179,00 | 200,50 |
| 35 | 122,50 | 135,50 | 151,50 | 165,00 | 185,00 | 207,50 |
| 36 | 126,50 | 140,00 | 156,50 | 170,50 | 191,00 | 214,00 |
| 37 | 130,50 | 144,00 | 161,50 | 176,00 | 197,00 | 220,50 |
| 38 | 134,50 | 148,50 | 166,50 | 181,00 | 203,00 | 227,50 |
| 39 | 138,50 | 153,00 | 171,00 | 186,50 | 209,00 | 234,00 |
| 40 | 142,50 | 157,50 | 176,00 | 192,00 | 215,00 | 240,50 |

Platové tarify odborných zamestnancov a zvýšenie platových taríf v závislosti od dĺžky započítanej praxe od 1. 1. 2020

| Platová tarifa | Platová tarifa – pracovná trieda dva | | | | | |
|-----------------|--------------------------------------|--------|--------|----------|----------|----------|
| | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 |
| | 790,00 | 872,50 | 976,50 | 1 064,50 | 1 193,00 | 1 336,00 |
| Započítaná prax | | | | | | |
| 1 | 2,00 | 2,50 | 2,50 | 3,00 | 3,00 | 3,50 |
| 2 | 4,00 | 4,50 | 5,00 | 5,50 | 6,00 | 7,00 |
| 3 | 6,00 | 7,00 | 7,50 | 8,00 | 9,00 | 10,50 |
| 4 | 8,00 | 9,00 | 10,00 | 11,00 | 12,00 | 13,50 |
| 5 | 10,00 | 11,00 | 12,50 | 13,50 | 15,00 | 17,00 |
| 6 | 12,00 | 13,50 | 15,00 | 16,00 | 18,00 | 20,50 |
| 7 | 14,00 | 15,50 | 17,50 | 19,00 | 21,00 | 23,50 |
| 8 | 16,00 | 17,50 | 20,00 | 21,50 | 24,00 | 27,00 |
| 9 | 20,00 | 22,00 | 24,50 | 27,00 | 30,00 | 33,50 |
| 10 | 24,00 | 26,50 | 29,50 | 32,00 | 36,00 | 40,50 |
| 11 | 28,00 | 31,00 | 34,50 | 37,50 | 42,00 | 47,00 |
| 12 | 32,00 | 35,00 | 39,50 | 43,00 | 48,00 | 53,50 |
| 13 | 36,00 | 39,50 | 44,00 | 48,00 | 54,00 | 60,50 |
| 14 | 39,50 | 44,00 | 49,00 | 53,50 | 60,00 | 67,00 |
| 15 | 43,50 | 48,00 | 54,00 | 59,00 | 66,00 | 73,50 |
| 16 | 47,50 | 52,50 | 59,00 | 64,00 | 72,00 | 80,50 |
| 17 | 51,50 | 57,00 | 63,50 | 69,50 | 78,00 | 87,00 |
| 18 | 55,50 | 61,50 | 68,50 | 75,00 | 84,00 | 94,00 |
| 19 | 59,50 | 65,50 | 73,50 | 80,00 | 89,50 | 100,50 |
| 20 | 63,50 | 70,00 | 78,50 | 85,50 | 95,50 | 107,00 |
| 21 | 67,50 | 74,50 | 83,50 | 90,50 | 101,50 | 114,00 |
| 22 | 71,50 | 79,00 | 88,00 | 96,00 | 107,50 | 120,50 |
| 23 | 75,50 | 83,00 | 93,00 | 101,50 | 113,50 | 127,00 |
| 24 | 79,00 | 87,50 | 98,00 | 106,50 | 119,50 | 134,00 |
| 25 | 83,00 | 92,00 | 103,00 | 112,00 | 125,50 | 140,50 |
| 26 | 87,00 | 96,00 | 107,50 | 117,50 | 131,50 | 147,00 |
| 27 | 91,00 | 100,50 | 112,50 | 122,50 | 137,50 | 154,00 |
| 28 | 95,00 | 105,00 | 117,50 | 128,00 | 143,50 | 160,50 |
| 29 | 99,00 | 109,50 | 122,50 | 133,50 | 149,50 | 167,00 |
| 30 | 103,00 | 113,50 | 127,00 | 138,50 | 155,50 | 174,00 |
| 31 | 107,00 | 118,00 | 132,00 | 144,00 | 161,50 | 180,50 |
| 32 | 111,00 | 122,50 | 137,00 | 149,50 | 167,50 | 187,50 |
| 33 | 115,00 | 127,00 | 142,00 | 154,50 | 173,00 | 194,00 |
| 34 | 118,50 | 131,00 | 146,50 | 160,00 | 179,00 | 200,50 |
| 35 | 122,50 | 135,50 | 151,50 | 165,00 | 185,00 | 207,50 |
| 36 | 126,50 | 140,00 | 156,50 | 170,50 | 191,00 | 214,00 |
| 37 | 130,50 | 144,00 | 161,50 | 176,00 | 197,00 | 220,50 |
| 38 | 134,50 | 148,50 | 166,50 | 181,00 | 203,00 | 227,50 |
| 39 | 138,50 | 153,00 | 171,00 | 186,50 | 209,00 | 234,00 |
| 40 | 142,50 | 157,50 | 176,00 | 192,00 | 215,00 | 240,50 |

Základná stupnica platových taríf zamestnancov pri výkone vo verejnom záujme od 1. 1. 2020

| Platový stupeň | Počet rokov praxe | Stupnica platových taríf podľa platových tried a platových stupňov | | | | | | | | | | |
|----------------|-------------------|--|--------|--------|--------|--------|--------|--------|----------|----------|----------|----------|
| | | P l a t o v á t r i e d a | | | | | | | | | | |
| | | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 |
| 1 | do 2 | 572,00 | 584,00 | 607,00 | 642,00 | 692,00 | 757,50 | 802,00 | 887,00 | 972,00 | 1 057,50 | 1 144,00 |
| 2 | do 4 | 578,50 | 590,00 | 613,50 | 648,50 | 699,50 | 765,50 | 810,50 | 896,00 | 982,00 | 1 068,50 | 1 156,00 |
| 3 | do 6 | 584,00 | 596,00 | 619,50 | 655,50 | 706,50 | 773,00 | 818,50 | 905,00 | 992,00 | 1 079,00 | 1 167,50 |
| 4 | do 9 | 590,00 | 601,50 | 624,50 | 662,00 | 713,00 | 780,50 | 826,50 | 914,00 | 1 002,00 | 1 089,00 | 1 179,00 |
| 5 | do 12 | 598,00 | 610,00 | 634,50 | 671,00 | 723,50 | 791,50 | 838,50 | 927,00 | 1 016,00 | 1 105,00 | 1 196,00 |
| 6 | do 15 | 607,00 | 619,00 | 643,50 | 681,00 | 734,00 | 803,00 | 850,50 | 940,00 | 1 031,00 | 1 121,00 | 1 213,00 |
| 7 | do 18 | 615,00 | 628,00 | 652,50 | 690,50 | 744,50 | 815,00 | 862,50 | 953,50 | 1 045,00 | 1 137,00 | 1 230,00 |
| 8 | do 21 | 624,00 | 636,50 | 662,00 | 700,50 | 755,00 | 826,00 | 874,50 | 967,00 | 1 060,00 | 1 152,50 | 1 247,50 |
| 9 | do 24 | 632,50 | 645,50 | 670,50 | 709,50 | 765,50 | 837,50 | 887,00 | 980,50 | 1 074,50 | 1 168,50 | 1 264,50 |
| 10 | do 28 | 641,00 | 654,00 | 680,00 | 719,50 | 775,00 | 849,00 | 898,50 | 993,50 | 1 089,00 | 1 184,50 | 1 281,50 |
| 11 | do 32 | 652,50 | 665,50 | 692,00 | 732,50 | 789,50 | 863,50 | 915,00 | 1 011,00 | 1 108,50 | 1 206,00 | 1 305,00 |
| 12 | do 36 | 664,00 | 677,50 | 704,00 | 745,00 | 803,00 | 879,00 | 931,00 | 1 028,50 | 1 127,50 | 1 226,50 | 1 327,50 |
| 13 | do 40 | 675,50 | 689,00 | 716,50 | 758,00 | 817,00 | 894,00 | 947,00 | 1 047,00 | 1 147,00 | 1 247,50 | 1 350,50 |
| 14 | nad 40 | 686,50 | 701,00 | 728,50 | 771,00 | 830,50 | 909,50 | 962,50 | 1 064,50 | 1 167,00 | 1 269,00 | 1 373,00 |

Osobitná stupnica platových taríf učiteľov vysokých škôl a výskumných a vývojových zamestnancov od 1. 1. 2020

| Platový stupeň | Počet rokov praxe | Stupnica platových taríf podľa platových tried a platových stupňov | | | | | |
|----------------|-------------------|--|----------|----------|----------|----------|----------|
| | | P l a t o v á t r i e d a | | | | | |
| | | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 |
| 1 | do 2 | 807,50 | 940,50 | 1 008,50 | 1 079,00 | 1 158,00 | 1 250,00 |
| 2 | do 4 | 823,00 | 960,00 | 1 028,50 | 1 102,50 | 1 182,00 | 1 274,50 |
| 3 | do 6 | 844,00 | 983,50 | 1 054,50 | 1 127,00 | 1 211,50 | 1 306,50 |
| 4 | do 9 | 859,50 | 1 003,00 | 1 074,00 | 1 148,00 | 1 234,50 | 1 330,50 |
| 5 | do 12 | 878,50 | 1 025,00 | 1 098,00 | 1 176,00 | 1 261,00 | 1 359,50 |
| 6 | do 15 | 898,00 | 1 047,00 | 1 119,50 | 1 200,50 | 1 288,50 | 1 389,00 |
| 7 | do 18 | 919,50 | 1 074,00 | 1 151,50 | 1 231,50 | 1 321,50 | 1 426,50 |
| 8 | do 21 | 949,50 | 1 109,00 | 1 187,00 | 1 272,00 | 1 367,00 | 1 473,50 |
| 9 | do 24 | 981,50 | 1 145,00 | 1 226,50 | 1 314,00 | 1 409,50 | 1 521,00 |
| 10 | do 28 | 1 011,50 | 1 181,00 | 1 266,00 | 1 355,00 | 1 455,00 | 1 569,50 |
| 11 | do 32 | 1 042,50 | 1 215,00 | 1 305,00 | 1 396,00 | 1 499,50 | 1 618,00 |
| 12 | do 36 | 1 072,00 | 1 251,50 | 1 340,00 | 1 437,00 | 1 542,00 | 1 664,00 |
| 13 | do 40 | 1 093,00 | 1 277,00 | 1 367,00 | 1 465,50 | 1 572,50 | 1 697,50 |
| 14 | nad 40 | 1 098,50 | 1 283,00 | 1 373,50 | 1 472,50 | 1 581,00 | 1 706,00 |

Zdroj: príloha č. 5 k nariadeniu vlády č. 388/2018 Z. z. Prepočty: OZ PšaV na Slovensku.

Stretnutie odborových špecialistov BOZP

Dňa 11. novembra 2019 sa v Prahe uskutočnil spoločný seminár českých a slovenských odborových inšpektorov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Seminár organizoval Českomoravský odborový zväz pracovníkov školstva (ČMOS PŠ). OZ PŠaV na Slovensku zastupovali inšpektori BOZP Vladimír Kmec a Eugen Bertha. Zástupcovia oboch odborových zväzov sa navzájom informovali o svojej práci, osvedčených postupoch a skúsenostiach pri riešení problémov BOZP v školskom prostredí. Spoločne sa zhodli na tom, že bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci je relatívne zložitý mechanizmus, postavený na množstve právnych predpisov.

Kladie nároky aj na organizáciu riadenia BOZP. V súčasnosti už BOZP znamená viac ako len prevenciu úrazov a havárií. Zahŕňa všetky stránky ochrany zamestnancov súvisiace s prácou – napríklad fyzickú a psychickú pohodu, sociálnu ochranu, pracovné podmienky, pracovné vzťahy, hygienické podmienky a pod. V tom majú odbory nezastupiteľné miesto vo vytváraní vhodného sociálneho prostredia a bezpečných pracovných podmienok pre všetkých zamestnancov. Využívajú na to všetky nástroje sociálneho dialógu a sociálneho partnerstva na všetkých stupňoch.

Hodnotenie pôsobenia odborov na vytváraní bezpečných pracovných

podmienok zamestnancov vykonávame v troch rovinách, ktoré sledujú prepojenosť už od prípravy legislatívy, jej úrovne a jej vplyvu na tvorbu pracovných podmienok až po reálny vplyv na život a zdravie samotného zamestnanca. V tom je postavenie odborových špecialistov na BOZP rovnaké v ČR a SR. V prezentácii sme kolegom zo susednej krajiny predstavili systém pôsobenia odborov v SR. Odbory ako aktívny účastník pri tvorbe zdravého a bezpečného pracovného prostredia majú za cieľ predovšetkým preventívne pôsobenie. Viac ako v minulosti je preventívny prvok v popredí nielen odborov, ale aj orgánov inšpekcie práce a prevencia je aj základným mottom dohody o spolupráci, ktorú má KOZ SR uzatvorenú s Národným inšpektorátom práce. Aj my ako odboroví inšpektori pôsobiaci v našom odborovom zväze sme súčasťou KOZ SR. V zmysle § 29 zákona o BOZP má KOZ SR vlastný kontrolný systém. Združenie odborových inšpektorov tvorí tridsaťšesť špecialistov na BOZP, ktorí sú sústredení v dvadsiatich šiestich odborových zväzoch združených v KOZ SR. V diskusii sme zistili zásadný rozdiel medzi nami a kolegami z ČR. V Českomoravskom odborovom zväze pôsobí až osemnásť odborových inšpektorov, ktorí vstupujú na všetky pracoviská bez rozdielu príslušnosti k odborom. Zhodli sme sa aj na tom, že poradenská a me-

todická činnosť odborov je takisto dôležitá ako kontrolná činnosť. U nás na základe jednotnej metodiky, ktorá operatívne reaguje na legislatívne zmeny, poskytujeme v rámci plánu činnosti a požiadaviek vzdelávanie a lektorskú činnosť v oblasti BOZP, rokujeme o otázkach týkajúcich sa BOZP s orgánmi štátnej správy, riešime sťažnosti v oblasti BOZP, prípadne sme nápomocní pri poskytovaní právnej pomoci v oblasti BOZP.

Ďalšou zaujímavou témou bolo postavenie zástupcov zamestnancov pre BOZP u jednotlivých zamestnávateľov. Kontroly na pracoviskách sú **právom**, ale **nie povinnosťou** zástupcu zamestnancov. Zástupca zamestnancov by nemal nahrádzať úlohu bezpečnostného technika a povinnosti vedúcich zamestnancov. Na druhej strane je vhodné, aby sa zástupca zamestnancov prezentoval využívaním svojich práv aj v oblasti kontroly.

Na záver sme spoločne všetci konštatovali, že takéto stretnutia sú potrebné z dôvodu výmeny informácií, a tým prispievajúcim k lepšiemu presadzovaniu požiadaviek našich zamestnancov. Dovoľte mi ešte, aby som sa poďakoval za pozvanie kolegom z ČR a vedeniu zväzu.

Ing. Vladimír Kmec,
špecialista BOZP

So zármutkom oznamujeme členom OZ PŠaV na Slovensku a pedagogickej verejnosti, že vo veku 68 rokov zomrel dňa 2. decembra **RNDr. Peter Varša, PhD.** Bol vysokoškolský učiteľ na Žilinskej univerzite a predseda Rady ZO pri Žilinskej univerzite v Žiline.

Češť jeho pamiatke!



S pietou

Tragédia v Prešove

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku vyslovuje hlbokú úprimnú sústrasť pozostalým obetí výbuchu v bytovom dome na Mukačevskej ulici v Prešove.

Medzi obeťami tohto nešťastia, ktoré prišli v piatok 6. decembra o život alebo o bývanie, sú aj učiteľia, z ktorých je aj členka nášho zväzu. Z dostupných informácií môžeme zverejniť, že medzi tými, ktorí prišli o byt, sú: učiteľka Gymnázia Jána Adama Raymana v Prešove, učiteľka Základnej školy v Širokom, učiteľka Základnej umeleckej školy Októbrova 32 v Prešove a tragicky zahynula bývalá učiteľka, dôchodkyňa,

ktorá pôsobila na Základnej škole Matice slovenskej v Prešove.

OZ PŠaV vyzýva všetkých svojich členov, aby prejavili solidaritu s obeťami tejto tragédie a zapojili sa do verejnej zbierky organizovanej mestom Prešov, viac informácií na: <https://www.presov.sk/oznamy/verejny-ucet-na-pomoc-ludom-z-bytoveho-domu-na-mukacevskej-ulici.html>.

O prípadnej zbierke pre našu členku, ktorá so svojim manželom a dvoma deťmi prišla o byt, vás budeme informovať.

Rozvoj zdravého sebavedomia žiaka

ABSTRAKT:

Kubovčíková R., 2109: Rozvoj zdravého sebavedomia žiaka

Každý človek si o sebe utvára vlastný obraz. Tento obraz závisí od toho, čo sa o sebe priamo či nepriamo dozvie od druhých ľudí. Sebavedomie je hodnota, ktorú si prisudzujeme. Známostou skutočnosťou je, že neschopnosť niektorých ľudí vážiť si samých seba takým spôsobom, ktorý zodpovedá ich hodnote, je závažným činiteľom, ktorý ovplyvňuje vznik duševných ochorení.

Kľúčové slová: sebavedomie, pohoda, úspech, uspokojenie, sociálne prostredie, zážitky, inteligencia.

Vývoj sebavedomia patrí do oblasti psychosociálneho vývoja človeka. Je ovplyvnený vonkajšími sociokultúrnymi faktormi, to znamená pôsobením rodiny, sociálnych skupín a vrstiev, ktorých je súčasťou. U každého dieťaťa ako jedinečnej osobnosti je vývoj sebavedomia odlišný. Niektoré deti sú optimistické, rozhodné a sebavedomé. Iné sú viac rozmýšľajúce a citlivejšie. A ďalšie sú netrpezlivé, dajú sa rýchlo odradiť. Všetky tieto povahové vlastnosti vytvárajú charakter dieťaťa, majú významný vplyv na jeho správanie, myslenie a city v čase vývoja a ovplyvňujú jeho každodenný život.

Sebavedomie dieťaťa je spoločným výsledkom troch aspektov: telesnej schránky, zmyslových predstáv a osobných spomienok. Rodičia i učitelia môžu pomocou týchto aspektov naučiť deti prijímať svoje individuálne telesné vlastnosti. Veľmi dôležitú úlohu hrajú tiež zmyslové, sociálne a emocionálne zážitky, ktoré vznikajú osobnými spomienkami na pocity uspokojenia, pohody, úspechu a šťastia. Zdravé sebavedomie v období detstva je základom pre neskoršie psychické zdravie človeka. Formovanie sebavedomia je pomalý a zložitý proces. U každého človeka prebieha inak, v závislosti od jeho typológie, telesného i duševného zdravia, sociálneho i domáceho prostredia a tiež od výchovy od raného veku.

Sebavedomie môžeme deliť na:

- celkové sebavedomie, ktoré zahŕňa vnímanie vlastných kompetencií,
- situačné sebavedomie, ktoré vyplýva z porovnania výkonových možností špecifických úloh alebo konkrétnych podmienok.



Vnútrotné vplyvy pôsobiace na sebavedomie žiaka

Vnútrotné činitele, ktoré sa vzťahujú k sebavedomiu, tvoria „päť silných faktorov“, respektíve znakov „faktorovej taxonómie osobnosti“ – „big five factors“ (Nakonečný, 1995).

1. Jeden z najsilnejších vnútrotných atribútov, ktoré ovplyvňuje sebavedomie, je inteligencia.

Je podstatný ten druh inteligencie, ktorý sa nemeria intelligenčnými testami. Tento druh inteligencie možno zaradiť i pod označenie otvorenosť, originalita, otvorené myslenie. Je to skôr aktívna zvedavosť a otvorenosť voči novým poznatkom a skúsenostiam, chuť do učenia zo života (zo školy), schopnosť poznatky spracovávať a niečo z nich vyvodiť, urobiť. Je to akási aktívna zložka inteligencie – teda to, čo nás motivuje poznávať.

2. Druhou vlastnosťou je svedomitosť, kontrola, zdržanlivosť.

Vo výskumných štúdiách túto vlastnosť opisujú prívlastky ako spoľahlivý, pracovitý, disciplinovaný, usilovný, cieľavedomý, vytrvalý, rozhodný

a pod. Základom slova je „svedomie“ – takému človeku svedomie nedovolí, aby niečo zanedbal, je teda na neho spoľahnutie. Vo svojom okolí prirodzene budú cítiť istoty – a cítiť istoty je jednou zo základných psychických potrieb.

3. Treťou vlastnosťou je prístupnosť vonkajším podnetom, energia, entuziazmus.

Tento faktor znamená určitú aktivitu nášho myslenia, cítenia a konania, a to von zo seba smerom do spoločnosti. Takí ľudia ľahšie nadväzujú priateľstvá, dokážu sa uplatniť i presadiť, majú radi humor a dokážu ho i sami produkovať.

4. Ďalšia vlastnosť má oficiálny názov citová stabilita.

Dala by sa definovať ako akýsi ne-neurotizmus. Jej prívlastkom je určitá odolnosť proti nepriaznivým vplyvom, ale tiež určitý optimizmus z pohľadu na prítomnosť a vo výhľade do budúcnosti. Taký človek sa nedá len tak ľahko vyvieť z miery, je pokojný a vyrovnaný, nie je úzkostlivý ani zlostný.

5. Ako posledný z faktorov „veľkej päť-



ky" sa uvádza prívetivosť, ale tiež príjemnosť, altruizmus, citovosť, priateľskosť.

Ústretovosť k priateľskej aktivite druhých ľudí, ústretovosť v prijímaní ponuky priateľskej pomoci, pozitívna reakcia na citové priblíženie niekoho druhého atď. Ako vidieť, pomenovanie pre takúto vlastnosť sa ťažko hľadá. Takíto ľudia ľahšie získavajú priateľov, bývajú dobrosrdeční, znášaví, poctiví, zdvorilí, tolerantní. Nie sú sebeckí, panovační ani agresívni, nemajú radi hádky a konflikty.

Uvedené vlastnosti majú vplyv na pozitívne akceptovanie dieťaťa sociálnym okolím, mohli by sme tiež povedať na obľúbenosť alebo jeho popularitu. Populárne deti bývajú sociálne zdatné, dokážu ostatným spolužiakom imponovať svojimi schopnosťami a bez problémov sa vedia začleniť do bežných skupinových aktivít. Neobľúbené deti sa väčšinou nedokážu so svojimi rovesníkmi dohovoriť, nie sú schopné rešpektovať normy a nedokážu spolupracovať. Tieto deti sa presadzujú neadekvátnym spôsobom, používajú agresívne stratégie a sú neurotické. Problémy so zaradením do vrstovníckej skupiny môžu mať však aj deti nadpriemerne nadané, ktoré majú iné záujmy. Nepopulárnymi sa stávajú i deti, ktoré sú ostatným nejakým spôsobom nepríjemné, rušia ich alebo nestačia ich požiadavkám. Dôvodov, prečo niektoré deti v tejto oblasti zlyhávajú, môže byť celý rad, napr. odlišný mentálny vývoj, nedostatočná odlišná skúsenosť, citové problémy, zvýšená úzkosť, sklón reagovať strachom, choroza či postihnutie (Vágnerová, 2000). Inteligencia ako jeden z ťažko definovaných psychologických pojmov, ktorého poňatie sa stále vyvíja, predstavuje účelnú a úspešnú adaptáciu človeka v kontexte reálneho sveta. Nie je priamo pozorovateľná, možno ju však merať pomocou testov inteligencie (Prucha, Walterová, Mareš, 2001).

Základné atribúty sebavedomia:

- sebavedomie (či kladné sebapoňatie, ako ho nazýva Rogers) sa týka hodnoty, ktorú si prisudzujeme
- deti s vysokým sebavedomím sa zjavne tešia tomu, čo môžeme označiť ako súlad; vykazujú kladný, realistický názor na seba a na svoje schopnosti; bývajú sebaisté, kritiku prijímajú bez zbytočného znepokojovania, rady sa zúčastňujú na rôznych činnostiach
- deti so stredným sebavedomím bývajú konformnejšie, sú si menej isté svojou cenou a viac im záleží na prijatí inými
- deti s nízkym sebavedomím bývajú smutné, ustrašené, odmietajú sa podieľať na činnosti, sú rozpačité a citlivé na kritiku
- deti s vysokým sebavedomím pochádzajú z domovov, kde sú považované za významné a zaujímavé osoby; takéto deti vnímajú svojich rodičov ako spravodlivých; kladú si vyššie a pritom realistické ciele; keď sa príležitostne stretnú s kritikou, nezastraší ich to
- nesporným činiteľom utvárania nízkého sebavedomia je autoritársky štýl rodičovskej výchovy
- učitelia signalizujú deťom, vedome i nevedome, že si ich cenia ako ľudí a že ich pokladajú za schopných osvojiť si nevyhnutné schopnosti na zvládanie požadovaných úloh; stanovujú im primerané, realistické ciele, povzbudzujú ich na prekonávanie neúspechov a nabádajú ich, aby si pri každej príležitosti počínali samostatne a zodpovedne
- delikventné deti majú sklón tripieť zníženým sebavedomím a často sa ich hrubosť a antisociálne správanie javí ako snaha chrániť svoje sebavedomie tým, že predvádzajú svoju moc ničenie vecí, ktoré spoločnosť považuje za dôležité
- treba povzbudzovať všetky deti, aby vyjadrovali svoj obraz o sebe

- učiteľovi musí ísť stále o to, aby každému dieťaťu pomohol uskutočniť jeho možnosti
- je potrebné starostlivo voliť kritické slová a dbať na to, aby boli zamerané na prácu a nie na dieťa samotné
- sebavedomie nesmie byť stotožnené s domýšľavosťou
- učiteľ si môže všimnúť, či sa deti zúčastňujú na spoločenskom dianí, alebo nie, či bývajú príliš zastrašené kritikou, či prejavujú neobvyklú potrebu pozornosti, či sa pri neúspechu ľahko vzdávajú, alebo sa dokážu vzchopiť, či svoje ciele a budúcnosť nazerajú realisticky, či majú primeraný cit svojej vlastnej ceny
- učiteľ by nemal nabádať deti, aby odhaľovali príliš zo svojho vnútorného života pred triedou, lebo by sa tak mohli stať stredom posmechu
- mimoriadne dôležitými stratégiami, ktorými môže učiteľ pomôcť nedostatočne sa presadzujúcim deťom získať istotu a sebadôveru, je povzbudenie a spravodlivosť a úcta k všetkým bez rozdielu.

Mgr. Renata Kubovčíková
Foto: Samphotostock

Literatúra:

- Lauster, P. 1993: *Sebēvedomí: jak získať sebestotu a neztratit cit*. Praha: Knižní klub, 1993. ISBN 80-85634-22-8.
- Nakonečný, M. 1995: *Psychologie osobnosti*. Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0525-0.
- Prucha, J., Walterová, E., Mareš, J. 2001: *Pedagogický slovník*, 3. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-579-2.
- Sedláčková, D. 2009: *Rozvoj zdravého sebestomí žáka*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2685-4
- Vágnerová, M. 2000: *Vývojová psychologie*. Praha: Portál, 2000. ISBN 807178-308-0.

ABSTRACT:

Kubovčíková R., 2019: Entwicklung des Selbstbewusstseins des Schülers

Jeder Mensch bildet das eigene Bild über sich. Dieses Bild hängt davon, was er über sich von anderen Leuten erfährt. Das Selbstbewusstsein ist der Wert, der wir selbst beilegen. Die Unfähigkeit, sich selbst achten, beeinflusst das Entstehen der geistigen Erkrankungen.

Schlüsswörter: das Selbstbewusstsein, das Wohlbefinden, die Befriedigung, die soziale Umgebung, Erfahrungen, die Intelligenz.

Recenzovali: H. Oriješčíková, B. Kováčová

Hra ukrytá v poézii

ABSTRAKT

Kollárová D., 2019: Hra ukrytá v poézii

Poézia je žáner, ktorý môžeme v podmienkach materskej školy, školského klubu detí či vo formálnej rovine na primárnom stupni vzdelávania aplikovať v rôznych organizačných formách a vo viacerých vzdelávacích oblastiach. Jej miesto nepatrí len do motivačnej časti vyučovania, ale ak je citlivo a premyslene uchopená tvorivým a múdрым učiteľom, môže ho stimulovať na tvorbu správnych otázok, ktorými bude rozvíjať u detí nielen emocionálnu stránku osobnosti, ale aj kognitívnu a percepčno-motorickú súčasne. Uvedený článok je akýmsi prvým vstupom do tejto problematiky, dnes prenesieme poéziu do roviny školského kontextu, kde opíšeme jej pedagogicko-didaktické možnosti s dôrazom na hru so slovom.

Kľúčové slová: poézia, dieťa, hra, komunikácia, umenie

povedať o autoroch (K. Bendová, E. Čepčeková, J. Pavlovič), ktorí tvorili **prechod od klasickej k súčasnej tvorbe pre deti** (bližšie J. Poliak, 1978, J. Kopál, 1970, 1985). Rovnako vieme vybrať primerané a kvalitné básne pre deti aj **v modernom type poézie** (napr. D. Hevier, T. Janovic, F. Rojček).

Dôležité pre učiteľku materskej školy, vychovávateľku či učiteľku pre primárny stupeň vzdelávania je dokázať sa zorientovať v detskej literatúre a predkladať deťom kvalitné texty, čím máme na mysli ich **obsah, bohatosť básnických obrazov, rýmy, rytmus, ale aj prvky humoru**. Rovnako dôležitá je aktuálnosť a primeranosť obsahu a jazyka vzhľadom na vek dieťaťa. Znamená to, že za básnickými obrazmi by si dieťa malo dokázať predstaviť (aspoň čiastočne) sociálnu skúsenosť, ktorá je podložená jeho vlastným zážitkom, čím dieťa získava istotu v porozumení textu. Príkladom môžu byť básnické obrazy...



dobne ako všetky hry, by vo svojej podstate mali spĺňať základné podmienky hrovej činnosti – **napätie, uvoľnenie, zážitok**. V prípade dieťaťa ide v nich o spontánnu činnosť, ktorá súvisí s vnímaním, porozumením a hodnotením umeleckých výtvorov (prezeranie obrázkov, počúvanie piesní, riekaniek, rozprávok a pod.). Na týchto skúsenostiach dieťa stavia vlastnými reprodukčnými „umeleckými“ pokusmi v podobe tvorivých hier. Detská hra je často sprevádzaná slovami, veršami detských riekaniek, vyčítaniek, rapotaniek, vsmievaniek, ktoré si dieťa ľahko pamätá, a tak si ich spontánne opakuje – experimentuje, pričom s radosťou obmieňa melódiu, temporytmus, hlásky, vznikajú aj nonsensy a ďalšie impulzy na prirodzene prejavovanú radosť zo svojich pokusov.

V prípade hry so slovom v jednoduchých slovesných poetických útvaroch to môže byť práve **rytmus a rým**, ktoré dieťa navádzajú experimentovať. To mu prináša nielen radosť a zábavu, ale aj možnosti prirodzeného vyjadrenia, ktorým postupne **nadobúda odvahu a istotu vyjadriť sa hlasom** (cez hru s melódiou slov a veršov) a rečou (žartovanie pri tvorbe rýmov, metafor, personifikovaní). Hrou cez umenie teda nachádzame priesečník bezprostrednej a spontánnej činnosti, ktorou dieťa preniká do rozmanitých oblastí života.

Poézia ako partner v hre

Básnik, ktorý píše pre deti, vie, že musí vychádzať z detskej hravosti, z detského poznania sveta, ale zároveň musí rešpektovať isté pravidlá jazyka. V súčasnosti **výber poézie pre deti** komplikujú učiteľkám rozliční vydavatelia, ktorí sa často prezentujú poéziou skôr s akcentom na grafickú úpravu kníh než na samotný obsah básní. Často sa **stretá-**



Poézia ako impulz na hru, komunikáciu a estetické čítanie

Poézia je špecifickým umeleckým prostriedkom v komunikácii. Osobitú úlohu zohráva v rozvíjaní komunikácie dieťaťa predškolského veku. Osvedčení autori, ktorí písali **klasický typ poézie pre deti** predškolského a mladšieho školského veku, mali schopnosť vytvoriť texty – básne pre deti, ktoré poskytlí dieťaťu bohaté obrazy a podnety na prežívanie (napr. L. Podjavorinská, M. R. Martáková). Podobne to môžeme

a *slnko ako oranžový pomaranč si vykračuje po oblohe; raz si spravím zo struku super strukomobil...* V takom prípade môžeme hovoriť o tzv. **detským aspekte**, ktorý zdôrazňovali takí bádatelia, ako napr. F. Miko, J. Kopál, V. Obert, P. Liba, predstavitelia tzv. **nitrianskej školy**, ktorá sa venovala literárnej komunikácii s dôrazom na taký komunikačný model výučby, ktorý **rozvíja u žiakov recepčné aktivity**. Týmto recepčnými aktivitami môžu byť aj **estetické hry detí**. Estetické hry, po-

vame s nekvalitným prekladom, ktorý nespĺňa základné kritériá poézie pre najmenšie deti. Rozhodne by v nich malo byť slovo ako impulz pre obrazovosť, pre hru a pre cítenie rytmu. **Rytmus** ako základný prostriedok alebo **výstavbový prvok detských folklórnych slovesných útvarov** by mal byť východiskom pre detskú poéziu.

S. Urbanová (2004) píše, že deti predškolského veku zaobchádzajú s veršovanými textami takmer rovnako ako s bežným textom, teda textom, ktorý nie je zaťažený estetickými štruktúrami. To môžeme potvrdiť, pretože dieťa sa dokáže hrať – experimentovať s melódiou, s rýmom ku každému slovu, ktoré sa mu zvukovo páči alebo sa mu viaže k radostnému zážitku. Preto by moderná poézia mala súčasne vnímať dieťa ako partnera, spoluhráča a spolutvorcu tak,

a humor dieťaťu pomáhajú lepšie sa spoznať a cez seba spoznávať svojich spoluhráčov. Aj humornými prvkami v poézii môžeme vychovávať a navyše pomôžeme dieťaťu prekonávať neistotu komunikácie v nových situáciách a prostrediach.

Najmenšie deti (2-3-ročné) sa stretávajú s poéziou najskôr počúvaním a hovorením, prostredníctvom slovesných útvarov ľudovej slovesnosti, a neskôr v prvej knihe – *leporele*. V *leporele* aj v ostatných knihách pre deti predškolského veku sú dominantné obrázky a ilustrácie. Aj keď *leporelo* niekedy deťom slúži na vytvorenie fiktívneho priestoru (*obchodu, dvora, domu, izby, školy*), spoločne s učiteľmi a rodičmi sa k nim vracajú, aby ich opakovane čítali a listovali. Spoločným čítaním s deťmi aj vlastným príkladom (rodičov, súro-

torom alebo len čítanie v tráve, vymýšľanie rýmov počas vychádzky na odpozorované javy. Takisto to môžu byť hry so slovom, prípadne vlastná tvorba, keď deti počas vychádzky vymýšľajú a tvoria rýmy alebo verše o odpozorovaných javoch;

- **v odpočinkových a relaxačných činnostiach** – takmer denne v receptívnej rovine pri čítaní pred odpočinkom;
- **v záujmových činnostiach**, v ktorých si samy môžu ilustrovať verše, básne, ktoré si vymyslia a zapíše im ich pani učiteľka, prípadne, keď tvoria z nich časopis.

Učiteľkinou úlohou v rámci prípravnej fázy na prácu s básňou v predškolskom aj mladšom školskom veku by malo byť vyhľadať v texte prostredníctvom vnútornej interpretácie (vlastným dešifrovaním a výkladom) námety na pohybovú improvizáciu veršov, slov, slovných spojení tak, aby dieťa udržala v kontextovej rovine básne. Zároveň tým **podporuje jeho jazykovú gramotnosť**. V takom postupe nemáme mať na mysli len to, že budeme báseň niekomu pekne recitovať (prípadne aj literárno-dramaticky vyjadrovať), ale aby nám dieťa svojím prejavom, improvizovaným vyjadrovaním slov pohybom potvrdilo, čo v texte, slovách, slovných spojeniach – básnických obrazoch vidí, s akými predstavami pracuje. Iba tak sa učiteľka dozvie, ako a či dieťa textu rozumie. To je úlohou učiteľky, mala by priebežne deti motivovať a nabádať ich na pohybové improvizácie v súčinnosti so slovom. Takýmto tvorivým procesom si deti môžu osvojiť jazyk v takej podobe, ako si to vyžadujú denné reálne situácie (dieťa v role oblaku povie – „Slnko, prečo sa neusmeješ?“; a len v slovnej výzve na otázku, čo povedal oblak slnku, dieťa povie – „... že prečo sa slnko neusmeje.“) V prvom prípade vedíme dieťa k takej forme slovnej a mimoslovnej komunikácie, ktorú bude používať bežne v živote.

Ako sme už spomenuli, ak nám dieťa alebo učiteľka deťom odrecitujú báseň tak, že len „*krasousto vyartikuluje*“ báseň, pričom sa pridrižiava interpunkčných znamienok v texte, prípadne robí pauzy za každým veršom, dieťa nemá možnosť porozumieť, aký význam má báseň a prečo má zmysel si k nej (k poézii a literatúre) vytvárať vzťah. Nezástí, čo sa ňou môže naučiť pre reálne komunikačné situácie. Dovoľme si tvrdiť, že sa nám nepodarí takýmto spôsobom rozvíjať u dieťaťa vzťah k umeniu, rovnako takýmto spôsobom nebudeme plniť ciele estetickej výchovy a rozvíjať pozitívne emócie detí.

Okolo 6. roku sa ukazuje zvýšený záujem o verše. Deti si ich ľahšie zapamä-



akoby sme boli v procese hry. V rámci lexikálnej roviny **nemusíme pracovať s celým slovom**, ale môžeme sa hrať s jeho menšími segmentmi, so slabikami, s hláskami, s koreňom slova, aby dieťa cez hru objavovalo, ako vznikajú slová a ako sa mení ich obsah zásahom zmeny jedinej hlásky, slabiky, prípadne ich dĺžky. Ich význam si môžu zahrať pantomímou, aby objavili, že ide o slovo, ktoré sa viaže k inému kontextu.

Dôležité pre učiteľku je vedieť, aká je vzhľadom na vek a individuálne osobitosti dieťaťa jeho slovná zásoba (napríklad pri hre s metaforou, personifikáciou). U starších detí (5-ročných) sa nemusíme báť pracovať s nonsensom (napr. pri tvorbe rýmu: *bacil – cecil; bobuľa – kecuľa; múčni murár múkou múr*). Aj nonsens alebo hra s veršom, so slovom, s rýmom môže priniesť dieťaťu podnety na radosť a smiech. Ved' hra

dencov, starých rodičov) možno stimulovať a utvárať u detí vzťah k čítaniu a ku knihe.

Cez poéziu v materskej škole k stimulácii gramotnosti

V materskej škole sa dieťa stretáva s knihou a poéziou v rozličných organizačných formách počas pobytu dňa:

- **v ranných hrách a hrových činnostiach** – kde si dieťa môže vybrať knihu podľa vlastného záujmu z detského literárneho kútika;
- **v rannom cvičení** – kde môžu slovami básne udávať rytmus cvičenia;
- **vo vzdelávacích aktivitách** – v nich učiteľka môže cielene robiť s literárnymi útvarmi, resp. s literárnym textom, ten nám môže byť motiváciou či diagnostickou metódou;
- **na pobyte vonku** – jeho súčasťou môže byť návšteva knižnice, beseda so spisovateľom, prípadne s ilustrá-



tajú práve vďaka rytmu a rýmu. So záujmom ich potom prednášajú najbližším. Najčastejšie sú to riekanky, tie často spájajú s hrou. Spoločne v skupine sú obľúbené aj vyčítanky, pretože môžu súčasne ukazovať prstom na spoluhráčov a takúto hru si sami organizujú a poznajú jej pravidlá. Učia sa dodržiavať pravidlá a porozumieť tomu, aký majú význam aj pre reálny život. Vyčítanky aj vyvolávanky im umožňujú **vyjadriť sa viacerými prostriedkami – slovom, pohybom, spevom, mimosťou. Podnecuje ich to na výkon, vnímavosť, rešpektovanie iných, ale aj koordináciu a kultivovanie reči a pohybového vyjadrenia.** Práve v takýchto hrách je silne zastúpená socializačná a sebarealizačná funkcia.

Rytmus ako stavebný prvok poézie

Rytmus je súčasťou všetkých druhov umenia, teda aj literárneho a pohybového. Hlavne v reči a v hudbe je rytmus čitateľný. Je jednou zo zložiek koordináčnych pohybov (teda patrí sem aj koordinácia artikulačných orgánov, koordinácia dýchania a artikulácie, koordinácia reči a pohybov tela).

Práve škola Carla Orffa svojimi rytmickými nástrojmi je prioritne určená na **rozvíjanie rytmického čítania, nie-len v pohybe, ale aj v reči.** Jadro tohto systému spočíva vo výchove zmyslu pre rytmus, rozvíja aj zmysel pre melodické čítanie, dynamiku, hudobnú formu, priestorové členenie pohybu, farbu zvuku aj zvukovú kvalitu slova. Preto by sme mali vo veľkej miere vo vzdelávaní zaraďovať útvary detského folklóru súčasne s využívaním ľahko ovädateľných nástrojov, nimi môžeme rozvíjať všetky uvedené oblasti.

Pre poéziu je rytmus stavebným prvkom. Napomáhajú to rýmy. Dieťa niekedy spontánne pri veršovaní detskej ľudovej slovesnosti – rečňovanky,

riekanky – bez toho, aby si uvedomovalo, spája veršovanie s pohybom – pohojdvanie, tleskanie a pod. Veď **pohyb je pre dieťa prirodzeným vyjadrovacím prostriedkom skôr než reč,** podobne ako je to s kreslením, ktoré je neskôr zastúpené písaním.

Vnímanie rytmu teda musí byť sprostredkované zmyslovým vnímaním. Všetky rytmicko-pohybové cvičenia vychádzajú z dvoch základných princípov:

- **vzbudzovanie sluchovej pozornosti** – vytvárame asociácie medzi zvukom a pohybovým výrazom (*vyjadriť šuchotanie myši, chôdzu medveďa, kvákanie žaby, cválenie koňa*);
- **uskutočňovanie rytmického pohybu podľa zvukového podnetu** – zadáme konkrétny rytmický úsek, ktorý deti opakujú, resp. udržiavajú (*deťom pomáhamo pri rytmickom úseku vetou, ktorú si povieme a spoločne vylabikujeme, ňou si určíme rytmus*).

Treba zdôrazniť, že výchova k rytmu vychádza z prirodzeného pohybu, z prírodných zákonitostí. Dieťaťu pomáha pri slovnej predstavivosti pohybová predstavivosť – spozorovať, teda registrovať, spracovávať a následne úmyselne vyvolávať pohybové skúsenosti a zážitky vo vedomí. V hudbe o hudobnej predstavivosti hovorí M. Kodejška (2002) ako o „vnútornom sluchu“. Podobne ako hudobné predstavy aj pohybové vyjadrovanie predstáv posilňujú u dieťaťa fantáziu. Práve ona im umožňuje pretváranie predstáv, ktoré vôbec nemusia zodpovedať realnej skutočnosti. Významným fenoménom v detskej predstavivosti (hudobnej, výtvarnej, literárnej, pohybovej) je **citová významnosť predstáv** a ich novosť. To je však podmienené individuálnou koncepciou vyučovania, teda výberom metód a osobnostnou výbavou učiteľky, jej

tvorivých schopností a tiež jej odvahou experimentovať.

Záver

Akúkoľvek činnosť s deťmi robíme kvôli ich psychickému, pohybovému, emocionálnemu a kognitívnemu obohacovaniu aktivitami, ktoré sú pre dieťa primerané a prítiažlivé a z ktorých má radosť. Je to však podmienené tým, že radosť a záujem o takúto prácu s deťmi bude mať v prvom rade učiteľka.

doc. PaedDr. Dana Kollárová, PhD.,
UKF v Nitre, Pedagogická fakulta,
Katedra pedagogiky
Foto: Samphotostock

Literatúra:

- GRACOVÁ, X. 2003: *Metodická príručka pre LDO ZUŠ*. Bratislava : MC, 2003.
- KOJDEŠKA, M. 2002: *Integratívni hudobní výchova dieťaťa predškolského veku*. Praha : UK, 2002. 76 s.
- KOLLÁROVÁ, D. 2014: *Básničky v pohybe: Cez básničku na javisko*. Bratislava : MPC, 2014. 41 s.
- KOLLÁROVÁ, D. 2013: *Kniha ako hra: výchova detského čitateľa tvorivou dramatikou*. Hlohovec : HTC media, 2013. 118 s.
- KOPÁL, J. 1985: *Z teórie literatúry pre mládež*. Nitra : PF, 1985, 94 s.
- KOVÁČOVÁ, B. 2013: *Hra s bábkou v ranom predškolskom veku: diagnostika a intervencia*. Bratislava : Musica Liturgica, 2013. 72 s.
- NAVRÁTIL, J. 2002: *Prvák z najmenejšej lavice*. Bratislava : Mladé letá, 2002.
- URBANOVÁ, S. et. al. 2004.: *Sedm kľúčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století*. Olomouc : Votobia, 2004.

ABSTRACT

Kollárová D., 2019: Spiel versteckt in der Poesie

Die Poesie ist das Genre, das wir in den Bedingungen der Kinderschule, der Schulklub, der Grunschule in verschiedenen Organisationsformen und Bildungsformen anwenden können.

Die Poesie gehört nicht nur zu dem Motivationsteil der Unterrichtung zu. Der Lehrer kann durch der Vermittlung der Stimulation der richtigen Fragen die emotionelle, intellektuelle und auch Bewegungsseite der Persönlichkeit zugleich entwickelt. In dem nachfolgenden Beitrag beschreiben wir pädagogische und didaktische Möglichkeiten mit dem Anschlag auf Spiel mit dem Wort.

Schlusswörter: die Poesie, das Kind, das Spiel, die Kommunikation, die Kunst

Recenzovali: R. Kubovčíková, E. Klikáčová

REKREAČNÉ ZARIADENIA OZ PŠAV NA SLOVENSKU

CROCUS – KEŽMARSKÉ ŽĽABY A ČINGOV

PONUKA REKREAČNÝCH POBYTOV V ČASE JARNÝCH A VEĽKONOČNÝCH PRÁZDIN 2020

Blíži sa čas jarných a veľkonočných prázdnin, preto by sme vás radi pozvali do rekreačných zariadení Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku, situovaných v krásnej prírode Vysokých Tatier a Slovenského raja. Psychicky aj fyzicky náročnú a zodpovednú prácu učiteľa je možné dobre vykonávať len vtedy, keď si nájdete čas aj na oddych. Ponúkame vám nielen možnosť pokochať sa krásami Slovenska, ale aj zotaviť sa v príjemnom prostredí našich rekreačných zariadení v Kežmarských Źľaboch a Čingove.

Informácie o rekreačných pobytoch, rekreačných zariadeniach, cenníky a tlačivá objednávok nájdete v priebehu celého roka aj na webovej stránke OZ PŠaV – www.ozpsav.sk – rekreácie.

Člen OZ PŠaV, jeho manžel, manželka a nezaopatrené deti platia nižšiu cenu za poukaz ako nečlenovia. Odborový zväz na rekreačné pobyty vo svojich zariadeniach poskytuje členom zväzu a ich nezaopatreným deťom dotáciu vo výške 24 € na pobyty v trvaní 6 a viac nocí, vo výške 20 € na 5 nocí, vo výške 16 € na 4 noci a vo výške 12 € na 3 noci, ktorá je už odrátaná z ceny poukazu.

Dotácia bude poskytnutá len na základe potvrdenia členstva predsedom ZO OZ PŠaV.

Na pobyty sa prednostne zaraďujú členovia OZ PŠaV na Slovensku.

Objednávky posielajte písomne alebo e-mailom priamo na adresu rekreačného zariadenia (RZ).

Použite naše tlačivo „Objednávka na rekreačný pobyt do RZ...“ (je aj na webovej stránke zväzu). V objednávke treba uviesť všetky údaje, termín pobytu – aj alternatívu –, počet osôb, presnú adresu bydliska, názov a presnú adresu ZO OZ PŠaV, meno predsedu, jeho telefón alebo e-mail.

Objednávateľ je povinný včas oznámiť zariadeniu každú zmenu v obsadzovaní už pridelených miest, aby sa predišlo zbytočným nedorozumeniam, prípadne plateniu storna a aby sa voľné poukazy mohli poskytnúť iným záujemcom.

RZ pošle objednávateľovi tlačivo „Oznámenie o zaplatení“, kde sú uvedené informácie o cene poukazov a spôsobe platby. Pre overenie správnosti výpočtu ceny poukazov je nevyhnutné, aby členstvo v OZ PŠaV potvrdila príslušná ZO, výnimočne rada ZO, ktorá zodpovedá za správne vyplnenie tlačiva, výpočet ceny poukazu a za oprávnenosť poskytnutia dotácie (čitateľná pečiatka ZO a podpis predsedu). Neoprávnené vyplatená dotácia sa

musí vrátiť. V prípade nedodržania termínu zaplattenia poukazov môžu byť poukazy pridelené iným záujemcom.

RZ posielajú poukazy priamo na adresu objednávateľa až po doručení tlačiva „Oznámenie o zaplattení“. Každá osoba, teda aj dieťa, musí mať vlastný poukaz. Osoba, ktorá má nárok na dotáciu alebo na nižšiu cenu, musí mať pokaz správne vyplnený, s vyznačeným členstvom a potvrdený príslušnou ZO OZ PŠaV, výnimočne radou ZO OZ PŠaV (čitateľná pečiatka ZO a podpis predsedu). Poukaz sa musí odovzdať pri nástupe na pobyt.

UPOZORNENIE:

Rekreačné zariadenia možno využívať celoročne na individuálne aj kolektívne pobyty, výlety, rôzne školenia, porady, semináre, na lyžiarske zájazdy, školy v prírode a iné akcie.

Objednávky posielajte priamo do RZ. Použite naše tlačivo objednávky, ktoré nájdete na webovej stránke OZ PŠaV – www.ozpsav.sk – rekreácie – Objednávka na akcie a pobyty mimo školských prázdnin.

Ponuku pobytov vypracovala:
Ing. Dana Peťková, špecialistka
pre rekreácie a EXOD
Foto: Samphotostock,
archív OZ PŠaV

Rekreačné zariadenie OZ PŠaV – CROCUS Kežmarské Žľaby 12, 059 60 Tatranská Lomnica

č. tel.: 052/44 68 165, 0911 273 488
e-mail: rzcrocus@stonline.sk

Rekreačné zariadenie sa nachádza asi 4 km od Tatranskej Lomnice v peknom, tichom prostredí Belianskych Tatier. **Doprava:** vlakom alebo autobusom do Popradu, Tatranskej Lomnice a Starého Smokovca a odtiaľ autobusom do Kežmarských Žľabov (Tatranská Lomnica – Tatranské Matliare – Biela Voda – Kežmarské Žľaby), smer na Ždiar a Tatranskú Javorinu, alebo z Kežmarku do Starej Lesnej a odtiaľ do Kežmarských Žľabov, smer na Ždiar a Tatranskú Javorinu. Zastávka Kežmarské Žľaby je priamo pred zariadením, kde je aj parkovisko. Dopravu si hradí účastník. **Ubytovanie:** v zariadení sú dvojposteľové izby so sociálnym zariadením a bunky, v jednej bunke je jedna dvojposteľová izba a jedna dvojposteľová izba s prístelkou a hygienické zariadenie. V každej izbe je chladnička, TV a wi-fi. V RZ je bar a spoločenská miestnosť s televízorom. Rekreační majú k dispozícii stôl na stolný tenis, rôzne spoločenské hry a športové náradie. V areáli je ohnisko na opekanie, športové a detské ihrisko. Budova je chodbou prepojená s budovou Vzdelávacieho centra a centra pre regeneráciu pracovnej sily, kde je wellness centrum (bazén s protiprúdom, vírivky, suchá a parná sauna, služby maséra). Vstup do fitnes je zdarma. **Nástup na pobyt je po 14.00 hod., odchod do 10.00 hod.** **Stravovanie:** plná penzia, deti do 12 rokov poberajú jednotne detskú stravu – nižšia cena poukazu. Pobyt sa začína večerou a končí raňajkami s obedovým balíčkom. **V cene poukazu je:** ubytovanie a plná penzia (**podmienka na čerpanie dotácie**), vo veľkonočnom pobyte (slávnostné menu) je zvýšená o 20 € pre osoby nad 12 rokov a o 10 € pre deti do 12 rokov a poukážka na jeden vstup na 1 hodinu do wellness centra, dospelý v hodnote 6 €; dieťa od 3 do 12 r. v hodnote 3 €; dieťa do 3 r. zdarma. Prevádzkovateľ si vyhradzuje právo určiť typ sauny alebo vírivky podľa potreby (čistenie, výmena vody, poveternostné podmienky). Poukážku vydá recepcia pri nástupe na pobyt, termín vstupu treba dopredu objednať. V prípade, že na prístelke spí osoba staršia ako 12 rokov, zariadenie jej vráti 3 € za noc. **V cene poukazu nie je:** daň z ubytovania vo výške 1 € na osobu a noc, okrem osôb do 18 rokov, držiteľov preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím aj jeho sprievodcu.

Vzdelávacie centrum a centrum
pre regeneráciu pracovnej sily (VCaCRPS)
Kežmarské Žľaby 12, 059 60 Tatranská Lomnica
č. tel.: 052/44 68 165, 0911 273 488,
e-mail: centrumzlaby@gmail.com

Ponúkame tiež ubytovanie v apartmánoch Vzdelávacieho centra a centra pre regeneráciu pracovnej sily. Stravu si môžete objednať v RZ CROCUS. Budovy sú prepojené spojovacou chodbou. Informácie o zariadení a cenník nájdete na našej webovej stránke www.ozpsav.sk – rekreácie. **Objednávky posielajte na adresu VCaCpRPS.**



JARNÉ PRÁZDNINY 2020

1. turnus – Bratislavský, Nitriansky a Trnavský kraj

15. 2. 2020 – 22. 2. 2020

8-dňový pobyt (7x ubytovanie a 7x plná penzia)

Poukazy musia byť zaplatené a oznámenie o zaplatení musí byť poslané zariadeniu do 9. 2. 2020.

2. turnus – Banskobystrický, Žilinský a Trenčiansky kraj

22. 2. 2020 – 29. 2. 2020

8-dňový pobyt (7x ubytovanie a 7x plná penzia)

Poukazy musia byť zaplatené a oznámenie o zaplatení musí byť poslané zariadeniu do 16. 2. 2020.

3. turnus – Košický a Prešovský kraj

29. 2. 2020 – 7. 3. 2020

8-dňový pobyt (7x ubytovanie a 7x plná penzia)

Poukazy musia byť zaplatené a oznámenie o zaplatení musí byť poslané zariadeniu do 23. 2. 2020.

Cena poukazu pre člena OZ PŠaV na Slovensku:

| | |
|---|----------|
| a jeho nezaopatrené deti od 12 rokov | 206,00 € |
| jeho nezaopatrené deti od 3 do 12 rokov | 154,00 € |
| jeho manžela/ku | 230,00 € |

Cena poukazu pre nečlena OZ PŠaV na Slovensku:

| | |
|-----------------------|----------|
| od 12 rokov | 261,50 € |
| jeho deti do 12 rokov | 206,00 € |

VEĽKONOČNÉ PRÁZDNINY 2020

9. 4. 2020 – 14. 4. 2020

6-dňový pobyt s plnou penziou
(5x ubytovanie a 5x plná penzia)

Poukazy musia byť zaplatené a oznámenie o zaplatení musí byť poslané zariadeniu do 30. 3. 2020.

Cena poukazu pre člena OZ PŠaV na Slovensku:

| | |
|---|----------|
| a jeho nezaopatrené deti od 12 rokov | 166,00 € |
| jeho nezaopatrené deti od 3 do 12 rokov | 118,00 € |
| jeho manžela/ku | 186,00 € |

Cena poukazu pre nečlena OZ PŠaV na Slovensku:

| | |
|-----------------------|----------|
| od 12 rokov | 208,50 € |
| jeho deti do 12 rokov | 158,00 € |

**Rekreačné zariadenie OZ PŠaV
ČINGOV I 146, P. O. BOX 16, 053 I I Smižany**

č. tel.: 0918 901 773, e-mail: rz.cingov@atlas.sk



JARNÉ PRÁZDNINY 2020

1. turnus – Bratislavský, Nitriansky a Trnavský kraj

16. 2. 2020 – 22. 2. 2020

7-dňový pobyt (6x ubytovanie)

Poukazy musia byť zaplatené a oznámenie o zaplacení musí byť poslané zariadeniu do 9. 2. 2020.

2. turnus – Banskobystrický, Žilinský a Trenčiansky kraj

23. 2. 2020 – 29. 2. 2020

7-dňový pobyt (6x ubytovanie)

Poukazy musia byť zaplatené a oznámenie o zaplacení musí byť poslané zariadeniu do 16. 2. 2020.

3. turnus – Košický a Prešovský kraj

1. 3. 2020 – 7. 3. 2020

7-dňový pobyt (6x ubytovanie)

Poukazy musia byť zaplatené a oznámenie o zaplacení musí byť poslané zariadeniu do 23. 2. 2020.

Cena poukazu pre člena OZ PŠaV na Slovensku:

| | |
|---|---------|
| a jeho nezaopatrené deti od 12 rokov | 57,00 € |
| jeho nezaopatrené deti od 3 do 12 rokov | 51,00 € |
| jeho manžela/ku | 81,00 € |

Cena poukazu pre nečlena OZ PŠaV na Slovensku:

| | |
|----------------------------|---------|
| od 12 rokov | 90,00 € |
| jeho deti od 3 do 12 rokov | 81,00 € |

Rekreačné zariadenie sa nachádza asi 5 km od Spišskej Novej Vsi, v krásnom prostredí Slovenského raja. **Doprava:** vlakom alebo autobusom do Spišskej Novej Vsi a odtiaľ autobusom do Čingova – parkovisko. Dopravu si hradí účastník. **Ubytovanie:** v 2-, 3-, 4-posteľových izbách s možnosťou prístelky. Každá izba má vlastné hygienické

zariadenie a rádio. Rekreační môžu využívať spoločenskú miestnosť a klubovňu s televízorom, vonkajší gril a detské preliezačky. Sauna a vírivka sú za úhradu podľa platného cenníka. Na spiestrenie a spríjemnenie svojho pobytu majú hostia k dispozícii knižnicu, spoločenské hry, PC, wi-fi. Športovo zdatní návštevníci si môžu zapožičať horské bicykle, k dispozícii majú tiež stolný futbal, biliard, vonkajší stolný tenis a ďalšie športové náčinie. V okolí je dostatok možností na turistiku, bežky či lyžovanie v neďalekých lyžiarskych strediskách. **Nástup na pobyt je po 14.00 hod., odchod do 10.00 hod. Stravovanie:** zariadenie neposkytuje. Na individuálnu prípravu stravy môžu rekreační využiť kuchyňu, kompletne vybavenú riadom, sporákom, mikrovlnnou rúrou, umývačkou riadu, chladničkami a mrazničkou. V blízkosti RZ je tiež možnosť stravovania v penzióne Lesnica (asi 200 m), v hoteli Čingov (wellness) alebo na salaši (asi 500 m). **V cene poukazu je:** ubytovanie. V prípade, že na prístelke spí osoba staršia ako 12 rokov, zariadenie jej vráti 3 € za noc. **V cene poukazu nie je:** daň z ubytovania vo výške 0,50 € na osobu a noc (platí každá osoba: dieťa, ZŤP aj senior).

VEĽKONOČNÉ PRÁZDNINY 2020

9. 4. 2020 – 14. 4. 2020

6-dňový pobyt (5x ubytovanie)

Poukazy musia byť zaplatené a oznámenie o zaplacení musí byť poslané zariadeniu do 30. 3. 2020.

Cena poukazu pre člena OZ PŠaV na Slovensku:

| | |
|---|---------|
| a jeho nezaopatrené deti od 12 rokov | 47,50 € |
| jeho nezaopatrené deti od 3 do 12 rokov | 42,50 € |
| jeho manžela/ku | 67,50 € |

Cena poukazu pre nečlena OZ PŠaV na Slovensku:

| | |
|----------------------------|---------|
| od 12 rokov | 75,00 € |
| jeho deti od 3 do 12 rokov | 67,50 € |



Blahoželáme

Začiatkom decembra oslávil náš kolega, predseda Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií a podpredseda zväzu

doc. Ing. Miroslav Habán, PhD., pekné životné jubileum 50 rokov.

Milý kolega, prajeme Ti k tvojmu sviatku veľa zdravia, šťastia, lásky a spokojnosti. Do ďalších rokov veľa úspechov, pohody a porozumenia v rodine, medzi priateľmi i v práci.

Blahoželáme

V týchto dňoch oslávil svoje významné životné jubileum náš milý kolega z Nítry **PaedDr. Miroslav Kováč.**

K významnému životnému jubileu mu srdečne blahoželáme a do ďalších rokov prajeme veľa zdravia, šťastia, lásky a podpory od svojich najbližších, veľa životnej energie v súkromnom i pracovnom živote.



Prečo je potrebné mať ZO OZ PŠaV na škole?

1. Jednotlivec nezmôže nič, ale organizovaná skupina áno, oveľa, oveľa viac.
2. Štátom uznaná organizácia na ochranu práv zamestnancov sú odbory.
3. Jedine odborová organizácia môže kolektívne vyjednávať, tým vylepšovať pracovné podmienky a život zamestnancov.
4. Aj keď Kolektívna zmluva vyššieho stupňa (KZVS) platí pre všetkých zamestnancov, je potrebné si uvedomiť, že v podnikovej kolektívnej zmluve (čiže v škole) je možné dohodnúť lepšie a špecifikované výhody. V KZVS sú odseky, ktoré neurčujú príkazovo platné výhody, ale odporúčané benefity, ktoré je možné dohodnúť v kolektívnej zmluve.
5. Veľmi podstatné sú podmienky BOZP a dohľad nad plnením povinností zamestnávateľa v tejto oblasti je tiež vo výhradnej právomoci ZO.
6. Sociálny fond je neoddeliteľnou súčasťou kolektívnej zmluvy.
7. Funkcionári ZO – členovia výboru ZO majú rôzne povinnosti, ale aj práva a ochranu. Najvýznamnejšia je ochrana členov príslušného odborového orgánu, ktorá vyplýva zo Zákonníka práce (§ 240). V zmysle tohto ustanovenia nemôže zamestnávateľ rozviazať pracovný pomer s týmito osobami pre nadbytočnosť bez súhlasu príslušného odborového orgánu. Člen výboru nemôže byť šikanovaný alebo inak postihovaný za činnosť v odboroch.
8. V prípade akýchkoľvek pracovnoprávných problémov OZ PŠaV na Slovensku bezplatne poskytuje právnu ochranu svojim členom.

PaedDr. Miroslav Kováč,
predseda KR ZZŠ Nitra

Aktuality zväzu

Ročník XXVIII. ~ Číslo IV
December 2019

Vydáva

**Odborový zväz pracovníkov
školsťva a vedy na Slovensku**

Redakčná rada:

doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.

– predseda redakčnej rady

RNDr. Ingrid Gamčíková

PaedDr. Eva Klikáčová

Mgr. Renáta Kubovčíková

Mgr. Juraj Stodolovský

Ing. Ivan Šoš, PhD.

Redakcia:

Vajnorská 1, 815 70 Bratislava

telefón: +421 2 502 40 421

www.ozpsav.sk

Grafické spracovanie,

korektúra textov, tlač:

MUSICA LITURGICA, s. r. o.,

Bratislava

Distribúované pre členov

Odborového zväzu pracovníkov
školsťva a vedy na Slovensku

Náklad: 3 400 ks

Príspevky posielajte e-mailom

na: haban@ozpsav.sk

Časopis vychádza v roku 2019 s finančnou podporou Ministerstva školsťva, vedy, výskumu a športu SR

ISSN 1338 – 7960



Vážení čitatelia,
vážení členovia OZ PŠaV na Slovensku,

radi by sme vám prinášali zaujímavejší a hodnotnejší obsah každého čísla časopisu Aktuality zväzu. Budeme radi, ak svojimi príspevkami, podnetmi, názormi obohatíte obsah v ďalších číslach vydania Aktualít zväzu. Vítané sú i odborné, recenzované články, ktoré prispievajú k napredovaniu regionálneho a vysokého školsťva, k lepšiemu postaveniu zamestnancov rezortu školsťva a profesijnému rastu čitateľov časopisu. Vaše príspevky posielajte, prosím, na adresu redakcie.

redakčná rada časopisu
Aktuality zväzu



vás srdečne pozývajú na

13. ročník lyžiarskych pretekov

O POHÁR PREDSEDU OZ PŠaV na Slovensku

Termín: 14. február (piatok) 2020

Miesto: DOLINKY – ŽIAR

Prihlášky: do 31. januára 2020 (pondelok)

Prihlášku na stiahnutie a podrobné informácie o lyžiarskych pretekoch nájdete na www.ozpsav.sk v sekcii Aktuality s dátumom 10. 12. 2019 (<https://www.ozpsav.sk/mes/propozicie%20lp%202020%20navrh.celý.pdf>)

Adresa: RADA ZO OZ PŠaV, ZSŠ BB, TN, ZA
so sídlom ČSA 25, 975 57 Banská Bystrica

Mail: radaozssbntza@stonline.sk, majerova@ozpsav.sk,
virgovicova@ozpsav.sk

Upozornenie: Pri zaslaní prihlášky mailom je nutné priniesť originál potvrdenej prihlášky na prezentáciu.

Prezentácia: 14. februára (piatok) 2020 od 8.00 hod. v bufete DOLINKY

Ubytovanie: 14. – 15. 2. 2020 (1 noc) bude zabezpečené pre účastníkov iba na základe záväznej prihlášky a príspevku na ubytovanie 15,00 €.

Prenocovanie a stravu účastníkov lyžiarskych pretekov, alebo iných účastníkov akcie *mimo stanoveného termínu* (14. – 15. 2. 2020) si objednáva i celé hradí každý záujemca individuálne, priamo v recepcii hotela MÁJ (telefón: 044/520 89 10, maj@sorea.sk, www.sorea.sk).

Vložené: 30,00 € za pretekára, hradia vysielajúce organizácie, prípadne účastník na účet (pozri prihláška)
t. j.: 15,00 € štartovné spojené s účasťou na preteku
15,00 € čiastočný príspevok na ubytovanie

Vleky: 7,00 € hradí pretekár, priamo v stredisku + 2,00 € vratná záloha za skipas

Občerstvenie, traťové zabezpečenie, ubytovanie, stravu a program: Zabezpečuje usporiadateľ

Zdravotné zabezpečenie: Horská služba Západné Tatry

Hodnotenie: Prví traja v každej kategórii dostanú medaily a vecné ceny.
Víťazom „POHÁRA PREDSEDU OZ PŠaV na SLOVENSKU“ bude družstvo s dvomi najrýchlejšími pretekármi z jednej ZO **pri zohľadnení veku pretekárov** po prepočte: **Súčet časov (prepočítané na sekundy) mínus súčet veku pretekárov najnižší rozdiel určuje poradie** Príklad: 1. pretekár r. n. 1971 vek (48 r.) čas: 1:05,42; 2. pretekár r. n. 1957 vek (62 r.) čas: 1:02,65; čas spolu: 2:08,07 (sekundy 128,07)
 $48 + 62 = 110$ $128,07 - 110 = 18,07$

Tešíme sa na Vás!

Chata Čingov



Vaša dovolenka u Slovenskom raji!



detské ihrisko



altánok s grilom



Vychutnajte si nové zážitky v prekrásnom prostredí Národného parku Slovenský raj, doprajte si vysnívaný oddych a relax!

Rekreačné zariadenie OZPŠaV na Slovensku - Čingov, sídli neďaleko mesta Spišská Nová Ves, v lokalite Čingov známej vstupnej brány do Slovenského raja.

Zariadenie má kapacitu 36 pevných lôžok, 4 prístelky a ponúka parkovanie priamo pri chate. Na prípravu stravy možno využiť kuchyňu, kompletne vybavenú riadom, sporákom, mikrovlnnou rúrou, chladničkami, mrazničkou a ďalšími elektrospotrebičmi. Stravovanie je možné aj v blízkej reštaurácii Lesnica (200 m), v hoteli Čingov alebo v neďalekom salaši.

Rekreačné zariadenie OZPŠaV Čingov je situované v tichom prostredí a ponúka dostatok priestoru pre rôzne voľnočasové, športové a teambuildingové aktivity v prírode Národného parku Slovenský raj. Športovo zdatní návštevníci si môžu zapožičať horské bicykle, k dispozícii majú tiež stolný futbal, biliard, stolný tenis a ďalšie športové náčinie. Zariadenie je ideálnym východiskovým bodom pre turistiku a športovanie. V okolí je možné zabezpečiť jazdu na koni, vyhlídkové lety, služby horského vodcu.

Zariadenie disponuje menším wellnessom (sauna, vírivka), no aj v okolí sa poskytujú rôzne služby: sauny, masáže a bazén s 31°C vodou v hoteli Čingov (500 m), termálne kúpalisko Vrbov (18 km), Aquapark Aquacity Poprad (20 km), kúpalisko s krytou plavárou Spišská Nová Ves.

Počas zimnej sezóny sú v blízkom okolí nasledovné možnosti lyžovania: Dedinky - Mlynky, Ski centrum Mraznica, Ski centrum Levoča, Plejsy Krompachy.

Atrakcie v okolí: ZOO Spišská Nová Ves, Spišský hrad - Spišské Podhradie, Levoča - Kežmarok - gotická cesta, Dobšinská ľadová jaskyňa, Belianska jaskyňa, Dardanely.

e-mail: rz.cingov@atlas.sk, mobil: +421 918 901 773
Tešíme sa na Vašu návštevu!

